

TULEVIKU RAJAD

Eesti kesk-, kutsekooli- ja gümnaasiumi- noorsoo ajakiri

SISU:

<i>Leili Rimmel:</i>	KEVAD
<i>Henno Jänes:</i>	„TULEVIKU RADADELE“
<i>Aleksander Vaigla:</i>	RAJAD TULEVIKKU
<i>Oskar Parlo:</i>	TUNGLAD SÜTITAGU!
<i>Karl Mikkla:</i>	SAMMUGEM OMA RADA
<i>Rain Rebas:</i>	JUUBELI PUHUL
<i>Voldemar Valter:</i>	MINEVIKU RADADELT
<i>Idmar Sikemäe:</i>	MATU HAIGE VARVAS
<i>Elsa Pikkor:</i>	TERVITUS
<i>Johannes Aavik:</i>	KEELEHARRASTAJAILE
<i>Kalju Lepik:</i>	IGATSUSTE SAAR
<i>Ain Ainsaar:</i>	RAHUTUS
<i>Elm Ainola:</i>	JAHJA EI
<i>Robert Sutema:</i>	NOORTE KOTKASTE „KOTKAKODU“
<i>Imant Rebane:</i>	„ARMSA“ JA „ILUSA“ AJAD
<i>Hiljar Kattai:</i>	TÕUSE, INGERI!
<i>Felix Roose:</i>	ÕPILASRINGID
<i>Stella Kiiwet:</i>	REISIL PRANTSUSMAALE
<i>Johannes Aavik:</i>	PARANDATUD LAUSED

Nr. 40

Aprill-mai 1940

Iga tund viimaseid uudiseid terveist maailmast!

PHILIPS Olümpia sari 1940

on varustatud eriti väljaarendatud lühilainetega ja võimaldab kuulata kõiki maailma saatejaamu.

Kuulake lühilainesaatjaid, sest see laineala tagab hea vastuvõtu.

PHILIPS kolme lainealaga vooluaparaadid müügil alates Kr. 185.—, patareivastuvõtjad alates Kr. 135.—.

PHILIPS -

MAAILMA SUUREMAD RAADIOTEHASED

Valmistame

IGASUGUSEID TRÜKITOID MAITSEKALT

OSAÜHING

K. Mattieseni trükikoda

TARTU, VALLIKRAAVI 4 / TELEFONID 24-80 JA 24-97 / POSTK. 46

Leili Rimmel
Tartu Õpet. Seminar

Kevad

AEGLA SELT kui päevadesse
hoovub enam valgust,
tuleb kevad südamesse,
aiman siis ta algust.

Ja kui kaugusesse vajub
kevadniiske maantee,
siis mu meelest muu kõik hajub,
ihkan kodulaande!

Sääl nüüd pajul siidseid urbi
metsas oja ääres,
mälestusi häid ja kurbi
mille igas käärus.

Eesti kesk-, kutsekooli- ja
gümnaasiuminoorsoo ajakiri

NR. 40 30. APRILL V AASTA

Sääl on känd ja sääl on kivi,
tuntud iga kungas,
paistab vahelt puuderivi
valge pilverüngas...

Kõlab lapse laulukaja
iga põõsa vahel,
kuhu suundub minu raja
kevadniiske ahel.

Siis, kui laulab vetenire,
päeva kepiks võtan,
ja mu süda on kui ime,
kui ma koju tõttan.

Helgib tuhatkordset valgust
vastu igas teres,
ja ma kevade suurt algust
tunnen oma veres.

„Tuleviku
Radadele“

ja tulevikuvadlastele!

Viie aatelse ning tule-
museikka tööaasta möö-
dumisel soovin lakkama-
tut ja üha kasvavat huvi,
taemu ning indu tööta-
miseks meile kõigile sü-
damelähedase ajakirja
hüvanguks.

Henna Jänes
„Tul. Radade“ toimetaja 1935/36

„Oo hing, kas tunned, kuhu surevad kõik sihita teed?
Oo hing, kas tead, kuhu lõpevad kõik teeta sihid?“

Ernst Enno

INIMENE ärgu sammugu iialgi eesmärgitult teed. Ärgu kõndigu ükski kodanik sihitult. Noorgi ärgu rajagu oma radu eesmärkideta.

Kui on tee, siis olgu eesmärk; kui on rajad, siis olgu sihid radadel. Noorte rajad tulevikku olgu sihtteed!

Rännakuil on teevalikuid. Lahkteid ning teelabkmeid on eluruumis palju. Noored rajavad uusi radu, sageli endistest teedest erinevaid, vanadest jälgedest lahkuviivaid. Kummatigi ärgu astugu noor kaalumatult tegevustanderele; ärgu tallatagu teid eesmärkideta, ärgu haaratagu eesmäärke teedeta. Noorte teed olgu sihid tulevikku!

Meie rahval on sügav loomupärane tung hariduse järele. Päevi-õi töötades ning ülisuuri urje kandes on eesti emad ja isad saatnud oma lapsi vaimuvalguse poole. Olgu õnnistatud meie isade bigi, lauldagu kiitust ema ohvritest laste hariduse altarile. Meie ühiskond vajab jõulisi haritlasi, tugevaid teoinimesi, üllaid Eesti ehitajaid. **VÄÄRTUSLIK ON HOMSELE EESTILE NIISUGUNE ISELOOM**, kes ei rakenda iidseid sõnu — „Ubi bene, ibi patria“, vaid **KES HOIDUB MEIE RAHVA POOLE KA TEMA KURJEL PÄEVIL ning KES ON VALMIS TEENIMA OMA RIIKI mitte ainult võidu, vaid KA VÕITLUSE AEGADEL.**

Sääraseid õilsaid ehitajaid, häid teenreid ning mehiseid võitlejaid ootame uuel generatsioonilt, **EESTI TULEVIKU RADALASTEST.**

Aleksander Vaigla

„Tul. Radade“ vastut. toimet. 1939/40

ON AVALDATUD mõtteid, et „Tuleviku Radade“ vaimse sisu täitjaks olgu täiskasvanud. See on identne mõttega, kui oleks omal ajal „Noor-Eesti“ albumit ja ajakirja lubatud kirjutada mitte „elutule“-kandjail — gümnaasiumiõpilastel, „katusekambrist tulija“id, vaid tol ajal juba täiskasvanud vanemal kirjanikel, kellel kahjuks polnud enam seda sütitavat tuld. Kas siis oleksime saanud pigemini „Vana-Eesti“ albumi? Vististi küll!

„Tuleviku Rajad“ rajagu noorte tulevikku nende omaloomingule, nende otsingutele ja uutele ideedele väljendusvõimaluste andmisega. Läheks liiga igavaks tallata ainult vanu radu, käia mõtteid ja suundi mööda, mida näitavad vanad. Ja igavaks ning halliks muutuks meie seltskond, ühiskond ja kogu meie elu, kui noortel poleks oma iseseisvaid radu ning teid, oma mõtteid ja vaateid, oma puhtaid, elusaastast veel muutumata ja õilsaid ideaale. Tee olgu lahti ka noorte vabadele radadele! „Julgeda ise, tahata ise ja võtta ise“ olgu lipukirjaks meie küllalt põhjamaiselt kaineile noorile. Mitte lamedaks ja iseseisvusetuks lihvitud või preislilikult tasalülitatud automaatide-karja, vaid iseseisvate isiksuste kujundamine võiks olla ainsaks ideaaliks, keda ometi seob ja distsiplineerib ühine taheline elada oma rahvuse ja kultuuri teenimiseks.

Püüdku „Tuleviku Rajad“ kaasa kiskuda kogu õppiv noorus gümnaasiumist, kesk- ja kutsekoolest! Kutsugem kaasa ka need, kes janunevad innustavat aatelendu klassitubade ja õppetunni kitsusest pääsemiseks, ja pöördugem oma tungla valgusega ka nende poole, kes on jäetud üksi oma siseheitlustega keset oma klassikaaslasi ja eluprobleeme! Noorele on vaid lähedane noore vaim ja hing.

„Tuleviku Radade“ tunglad sütitagu tuld, võimsat leeki, mida igatsetakse ja janunetakse, tuld, mis põleb ka siis, kui on tuul ja raju, tuld, mida ei kustuta tormid ega orkaanid ei idast ega läänest! Olgu „Tuleviku Rajad“ nendeks kumendavaiks radadeks, mida mööda sammuvad püstipäi meie noored tulekandjad oma aadete- ja ideedetõrvikuiga! Teadke, noored tunglakandjad, et teie rahval on teid tarvis praegu enam kui iialgi varem!

Oskar Parlo

„Tul. Radade“ vastut. toimet. 1938/39

*

TULEVIKU RADADE juubelinumbri puhul meenuvad mulle paar tosinat kuud, alates 1936. a. sügisest ja lõpetades 1938. a. kevadega, mil minul oli eriline rõõm koos sammuda teiega, tulevased eluteede rajajad.

Minu toimetatud väikesekaustalised ja tagasihoidlikud numbrid algasid A. H. Tammsaare juhtartikliga, milles kadunud sõnameister rõhutas tänapäeva koolinoorte peaülesandeid: „Meie noorsoole langeb suur ja raske ülesanne: ta peab teostama need vabadused, millest vanad kord unistasid ja mida nad ei osanud õieti ellu viia. Ta peab seda tegema sellepärast, et tema on kasvanud vabaduses ja iseseisvuses; temal peaks see õnnestuma, mis vanadel on äpardunud.“

Lähtudes A. H. Tammsaare püstitatud põhimõttest, püüdsime nimetatud aastail „Tuleviku Radade“ veerge valla hoida kõigile noorte huvialadele. Kuna ajakirja ümber olid koondunud enamiku keskkoolide õpilased, tuli vaid vähemikku juure võita. Selleks aitasid suuresti kaasa erinumbrid, kus kahe-kolme kooli õpilaste kaastöö esines ülekaalukalt. Koolinoorte eriharrastuste aladest lisandusid ajakirjale tütarlaste-nurk ja õpilaste rahvusvahelise kirjavahetuse büroo teated.

Õpilaste vaba vaimse arenemise huvides võimaldati kõigile noorile vabalt oma tõekspidamisi ja ideid avaldada. Ainsaks ülesseatud nõudeks ja eeltingimuseks oli, et artiklid oleksid sõnastatud haaravalt ja ilmekalt.

Kaastöölisi võideti juure niihästi noorte kui ka vanade perest. Iseäranis suurenes keelemeeste rinne.

Meie vanemad kaastöölised olime siiski rohkem ajakirja tegelike ülesannete täitjad. Selle vaimse tuiksoone kandjad ja edasiviitjad olite aga teie, noored tulevikuradalased. Teie määrasite teetähised ja püstitasite ideaalid, mille teostumisse teie uskusite, ja meile vanadele nii mõnigi kord jagasite etteheiteid, et nii vähe oleme suutnud enne teid teha.

Noored kaastöölised! Teie idealistlikke ja peteetilisi kirjutisi trükivalmis seades, tundsin ma suurt rõõmu, et teie noored sammute oma rada ja tahate midagi paremat ja väärtuslikumat luua, kui seda pakub teile praegune aeg. Õilis on teadmine, et noored millalgi ei väsi tallamast oma ülespoole viivail eluteil ja otsimast avaramaid eluvõimalusi.

Karl Mihkla

„Tul. Radade“ toimetaja 1936/37 ja 37/38

*

VHIS aastat on möödunud sellest, kui meie ajakiri esmakordselt oma tahteküllaste lehekülgedega astus noorte ette ja sellest ajast peale on noored ning „Tuleviku Rajad“ omavahel olnud ühendatud.

Viis aastat noorsooajakirja meie iseseisva Eesti pisut üle paarikümne eluaasta juures pole kaugeltki igapäevane nähtus. Kui palju on meil leidunud algatusi — vähemalt paarkümmend on neid väljaandeid, mis iseseisvusaja kestes on ilmunud noortele, kuid ainult mõned neist on suutnud püsima jääda; gümnaasiumi- ja keskkoolinoorte huviringis ainult üks — „Tuleviku Rajad“.

Nüüd pärast tulemusrikast viit aastat võiksime küsida: Milles on peitunud „Tuleviku Radade“ edu saladus? Kas oleme vahest kapitaalselt olnud nii jõukad, et oleksime võinud eesti noorsoole ajakirja välja anda ka siis, kui selle vastu oleks puudunud vähimgi huvi?

Ei, meie oleme tihti rabelnud rahalistes raskustes. Seda siiski ainult seepärast, et „Tuleviku Rajad“ hinnaliselt niivõrd odavaks on konstrueeritud, et koos tiraazi tõusuga kanname suuremaid kahjusid. Seda ei juhtu paljude meie teiste väljaannete juures.

Ja kui nüüd tõesti viis ilmunisaastat on saanud faktiks, siis peamine tänu küll noortele enestele, kes kõigest hingest ja hea tahtega on aidanud kaasa „Tuleviku Radade“ ilmunisele, sest kindlaimaks ja hoidvaimaks toeks „Tuleviku Radadele“ möödunud aastate jooksul on olnud noorte rõõmus ja otsekohene hoiak ning kaasa töötada tahtev suhtumine. Nooruslik optimism on olnud see, mis on aidanud üle raskemaistki olukordadest. Kuid ka vanad, need, kes juhivad meie riiki ja rahvast, ei ole unustanud noori ega nende ajakirja. Ja seal, kus noorustarm vajab elukogenud inimese kaasabi, on siiani heatahtlik käsi alati olnud valmis.

Kui jälgida kõigi nende autorite nimesid, kelle tööd on ilmunud „Tuleviku Radades“ nende viie aasta jooksul, siis tahtmatult jääme peatuma kirjandusliku sündmuse ees, kus noor käsi ja süda nii hulga aja jooksul on valanud oma mõtteid paberile. Võib-olla on sellestki tiibadeharjutamisest tulnud noortele kasu. Siis aga on „Tuleviku Rajad“ suutnud täita ühe oma peamistest ülesannetest — „kasvatada hõise koolinoorsoo ajakirja kaudu ajakirjandusliku oskusega inimesi, kes ka hiljem, pärast kooli lõpetamist, evivad elastse väljendusviisi niihästi sõnas kui kirjas“ (vt. „T R“ nr. 29/30 „Uutele radadele“).

„Tuleviku Rajad“ on olnud noorte ajakiri, siin on kajastunud need mõtted, suunad ja pulbitsused, mis kannavad meie tänapäeva noori nende elu ilusamates avaldustes. Jäägu see ka tulevikus nii!

Selle sooviga asume kuuenda ilmunisaasta künnisele.

Tervitusi!

Rain Rebas

„Tul. Radade“ tegevtoimetaja 1938/39 ja 39/40

Tallinna Kodunduskeskkooli tütarlapsed tantsimas

Mineviku radadelt

TÄNASE numbriga „tuleviku-radalased“ võivad tähistada oma ajakirja viienda eluaasta lõpetamist ning kuuendasse aastakäiku astumist.

Hällilapsest on sirgunud teguvõimas nooruk, kes täis pulbitsevat noorust, tulvil kevadist tegevusindu on veelgi valmis edasi rühkima endale tulevikku rajamaks!

Meenuvad hästi need päevad, kui hällilaps maikuu 1935, tundes kevadtuulte paitavat kätt trükimustaga kaetud lehekülgedel, oma esimesi arglikke samme astus.

Nood olid põua-aastad, sest ilmnes, et rohkelt tärganud noorsooajakirjadest olid enamik kidura tervisega, kiratsesid mõned aastad ja vaibusid unustusse.

„Tuleviku Radade“ sünninumbri taga seisis aga eesti keskkooli- ja gümnaasiumi hariduselätteist teadmisi ammutav vaimuärksaim noorus. Ajakiri võeti vastu avakäsi, teadmiseiga, et see oli oma ajakiri, et sünni võidi omagi suletöid avalikkusele lähetada, võidi oma suurt ja sügavat loomisrõõmu paljude ajakirja lugejatega jagada. Iga „tuleviku-radalane“, nii kaastööline kui ka lugeja olid ajakirja kaasosanikud.

Ajakirja viieaastane püsivus ja järjekindlus üha parema kvalifikatsiooniga sisu pakkumises lubab eeldada, et ajakiri üldsuse nõudeid rahuldab ning jõudsasti uusi osanikke juure võidab.

Ja tänagi pisijubilari tervisttulvil välimust nähes tarvitaksin ajakirja esiknumbris lausunud, teeraidureile kaasa antud saatesõnu:

„Seepärast, noored, võrsujad, võitlusiks! Ärge laske heidutada end tänaseist koormisist. Otsige uusi teid, tallake vastseid radu Eesti töötandereile, looge uusi käsksõnu meie tuleviku kasuks, kuid ärge unustage ka vanu:

Carpe diem! Nulla dies sine linea! Eesti noored, carpite diem!“

Voldemar Valter

ILMAR SIKEMÄE

Matu haige varvas

SEL PÄEVAL oli tuuline ja pilvine. Tuul aina kihutas pilvi, aga päikest ta vabaks ei saanud. Ainult pisut ja paiguti päike kumas läbi pilvede või vilksatas nende vahelt.

Matu oli karjas ja ootas Killit. Keskhommik oli ammugi läbi, aga Killi ei tulnud.

Matul on igav. Aina jookseb loomade juurest kopli piirile uurima, kas Killi juba tuleb. Kuid pole näha Killi heledaid juuksekahtle ega punasekirjut kleiti. Matu ootab ja kaks vilepilli ootavad ka. Vilepillid pandi eile kraavi ligunema, et nad ei kuivaks ega praguneks. Nad on nõoriga kokku seotud, nõori teine ots on pajupõõsas, muidu vesi kannaks viled teab kuhu.

Juba Matu kardab, et Killi täna ei tulegi temaga mängima, jooksuma ja vilet puhuma. Ehk ema ei luba vilu ning pilves ilma pärast. Hakkaks ometi päikegi paistma! Aga pilvi on nii palju, et tuul ei jaksa neid päikese eest minema kihutada.

Äkki Matule meenub miski. Ta nägu lööb naerule ja ta pistab kiiresti jooksu. Ta jookseb piki kraavi äärt edasi põldude poole.

See aitab, see kindlasti aitab, — mõtleb Matu endamisi.

Jääb siis kõrge kase alla seisma. Vaatab üles. Kase ladvas on suur tuulepesa.

Jah, peab ronima üles ja lõhkuma tuulepesa puruks. See on suur pesa, seal on palju tuuli peidus. Kui need valla pääsevad, küllap siis on jälle soe, siis Killi võib küll tulla Matuga mängima.

Poiss hakkabki vaprast kase otsa ronima, et tuulepesa lõhkuda. Ronib ja ronib, kuid vaevane on ronida sileda oksteta puu otsa.

Ta pole veel kuigi kõrgel, kui juba väsis. Enam käed ei jaksa hoida. Hakkab koguni alla libisema. Libiseb suure hooga ja — ai! kui valus.

Järgmisel hetkel Matu istub puu all, hoiab vasemat jalga ja aietab valju häälega. Maha kukkudes on jalg haiget saanud, nüüd väike varvas valutab nagu oleks tules.

Pole aga mahti varvast hellitada, peab minema karjamaale loomi vaatama. Matu lähebki, läheb ja hoiab haiget varvast kõndides püstakil.

Kuid siis Matu näeb, et Killi tuleb joostes. Tuleb ja lõõtsutab, kummaski käes on midagi. Ja Matul ununeb valutav varvas hoopiski.

„Mis sul on?“ hõiskab poiss jooksjale vastu.

„Arva!“ peidab tüdrukuke käed selja taha.

Matu ei tea arvata. Oli midagi kollakat, aga hästi ei näinud. Ja arvata ei oska.

„Vaata, mis!“ hüüab Killi, kui on juba päris Matu juures, ja sirutab käed ette.

„Koogid!“ rõõmutseb Matu.

Killi kumbki pihk on kooke täis.

Ta ulatab teisest pihust koogid Matule.

Poiss hammustab kohe tubli suutäie.

„Kuidas on?“ küsib Killi.

Matu teeb näo, et on hea.

„Ema tegi, ma aitasin teha,“ jutustab Killi. „Ema tegi taigna, mina küpsetasin.“

Matu sööb suure suuga. Tal on hea meel, et Killi ikkagi tuli, kuigi päike ei paista.

„Kus loomad on?“ uurib Killi.

Oigus, loomad! Matu pidi ju minemagi neid vaatama.

„Küll nad on lagendikul,“ oletab Matu.

„Kas seal, kus päikeselilled?“

Matu noogutab.

„Kas lamavad?“

Matu ei tea. Aga arvab, et ega nad vilu ilmaga lama ega mäletse.

„Äkki söövad päikeselilli,“ kohkub Killi.

Matugi kohkub. Äkki tõesti söövad lilli, kes neid uskuda teab.

Matu tuli juba ammu nende juurest ära, selle ajaga võis mõndagi juhtuda.

Matu hakkab jooksuma, et kiiremini lagendikule jõuda.

Ai!!!

Lõi varba vastu mätast. Nüüd istub maha, hoiab jalga, oigab.

„Mis sul on?“ kükitub Killi kohkunult Matu juure.

„Varvas,“ oigab Matu.

„Mis varbal on?“

„Haige,“ ägab Matu.

„Kuidas ta haiget sai?“

„Pilved, noh,“ surub Matu läbi hammaste.

Matul on pisarad silmis, Ta oli joostes unustanud haige varba ja löönud ta tugevasti vastu mätast. Nüüd on veel hullem valu kui ennist puu otsast kukkudes.

Killi enam ei päri. Kõnnib kummargil mööda teerada, otsib midagi. Otsib ja leiabki. Kaks lihavat teelet. Need mähib ümber Matu väikese varba ja seob kasteheinaga kinni.

„Kas ikka valutab?“

„Natuke valutab.“

„Varsti enam ei valuta,“ lohutab tüdrukuke poissi.

Matu tõuseb, astub paar sammu areldi, siis astub päris julgesti. Nad sammuvad lagendiku poole ja Killi usutleb, et kuidas need pilved tegid Matu varba haigeks.

„Noh,“ pajatab Matu, „tahtsin, et pilved läheksid päikese eest ära.“

„Aga kuidas siis varvas?“

„Tahtsin puu otsa ronida, sellepärast.“

„Kas puu otsast ulatab?“

„Mida?“

„Pilvi ära ajama.“

„Ega siis mina.“

„Kes siis?“

„Tuuled.“

„Aga miks sa siis puu otsa?“

„Seal ju tuulepesa.“

„Ja siis?“

„Tuuled tuleb pesast välja ajada, kui muidu ei lähe, siis pesa ära lõhkuda. Kui nad pesast väljas, küll nad siis lähevad teistele tuultele appi ja puhuvad päikese vabaks.“

„Aga ehk tuulepesas on ainult tuulepojad.“

„Kust sa tead?“

„Linnupesas ju ka linnupojad.“

Matu jääb mõtteisse. Ehk tõesti seal on tuulepojad.

„Aga kus siis vanad tuuled on?“ küsib Matu edasi.

„Eks nad ole praegu seal,“ näitab Killi kiiresti kihutavate pilvede poole.

„Tead, Matu,“ ütleb Killi äkki, „ehk vanad tuuled puhusidki sinu puu otsast maha, kui nägid, et lähed nende poegi kimbutama.“

Matu ei ütle midagi, aga mõtleb, et küllap Killil on õigus.

Nõnda nad jõuavad lagendikule.

Loomad on tõesti seal. Nad on lagendiku põhjapoolsel serval ja söövad. Aga päikeselilled kasvavad lõunanõlvakul. Lapsed lähevad kähku sinna vaatama.

Lilled on kõik alles. Pole neid keegi söönud ega tallanud. Ainult pisut kinni on nad tõmbunud, nagu oleks neil külm.

Killi ja Matu istuvad võsa ääre tuulevarju ja hakkavad kooke sööma.

„Kas veel valutab?“ küsib Killi.

Matu raputab pead.

„Mis sa neist pilvist?“

„Nad ju päikese ees.“

„Päike ju nende taga.“

„Aga ei paista läbi.“

„Vahest ikka vilksatab.“

Natukese aja pärast Matul on suu tühi, siis räägib:

„Kui päike ei paista, siis sina ehk ei tule, sellepärast.“

„Ma ju tulin,“ ütleb Killi naerdes.

„Tulid küll,“ naerab Matugi rõõmsalt.

„Varem ei saanud, oli tarvis kooke kúpsetada,“ seletab Killi.

Matu noogutab. Mis siis sellest, et Killi hilja tuli. Peasi, et tuli. Ja tõi kooke.

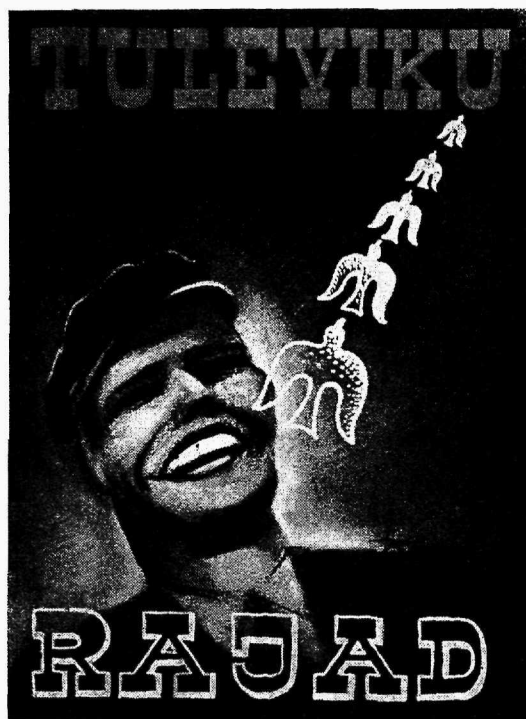
Siis nad söövad edasi ja Killi söötab kõik koogid Matule, ise ainult natuke näkib ühe servast.

Kuid sel päeval nad pillisid ei puhunud. Oli pilvine ilm ja Matu varvas oli haige.

„Tul. Radade“
kaane-

kavandeid

„Tuleviku Radade“
kaastöölisi ja toimkonna-
liikmeid:

Ülalt vasakult: Hella Kure-
niit, Nõmme Gümni.; Stella Kiivet,
Prantsuse Lütseum; Valli Toonet,
Nõmme Gümni.; Voldemar Siim, A.
Tõrvand-Tellmann'i Erakolledž; Boris
Kirde, Gustav Adolfi Gümni.; Herk
Visnapuu, Nõmme Gümni.; Paul
Aarne, Prantsuse Lütseum; Elsa
Pikkor, Pärnu II Gümni.; Raol Me-
rits, Prantsuse Lütseum; Leho Een-
maa, A. Tõrvand-Tellmann'i Era-
kolledž; Arnold Saarik, Väike-Maarja
Gümni.; Helga Lesk, Nõmme Gümni.

Tervitus

PÄIKE naerab praegu avasui vastu aknaklaase ja mu tuba on kullast kui kuningataril muinasjutus. Kevad haarab oma pihku päeva päeva järel ja need löövad särava värskest jõust, südametuikeis kärsitut hoogu ja tarmu. Mõtlen, et kui see päikesetuli võiks heliseda, selle võimsus vist küll purustaks mind. Aga on imevaid, kevadsärast ääreni täidetud keskpäev. Merehääliksused on alles jää all ja ma ei tea, kus on linnud, kes hommikuti pargis puistavad mu kooliteele puulatvadelt rõõmukilde.

Otsisin välja kõik „Tuleviku Rajad“, niipalju kui neid on ilmunud. Mu laud on neid täis. Tahtsin neid sirvida veidi, et leida mõnd mõtteterakest, mis inspireeriks mind kirjutama mõnd lihtset tervitussõna sellele ajakirjale ta juubeli puhul. Aga lehekülje lehekülje järel ulatab ennast, paelub sukelduma kirjutuste, pealkirjade, nimede ja piltide küllusse ning read kutsuvad lugema. Ja korraga on tunne, et kevadpäeva heledaläikeline vaikus muutub jutukaks, kõneleb paljude hääletega. Kübetki selles kõnes ei ole võõras, sest tunnen kõigest läbi viivendavat midagi, mis samaselt heliseb kuskil ka minus. Rohkem kui mõnes rahvahulgast täidetud avaras ruumis tunnen praegu oma väikeses kevadsäralises toas, et ma ei ole üksik. Üksik on kool, kelle ükskõik milline töö ja tegevus sulgub ikkagi kitsasse, piiratud ringi, aga „Tuleviku Radade“ kaudu anname edasi noorte sõbralikke käepigistusi linnast linna, koolist kooli. Mitmete aastakäikude avatud leheküljed mu ees õhkuvad noori tundeid, püüdlusi, soove, igatsusi. Siin on mõnede südameõite õrnu puhkemisi, värskaid puhanguid, noori mõtteid kõigilt tuulesuundadelt. Ja kõigest heliseb läbi sügav elusik ning rõõmus julgus, teadmised, et iga sugupõlv peab ise läbi tegema oma hea ja halva, et igapäev endal tuleb minna ja elada oma elu.

Aastast aastasse me täieneneme, avastades uusi vaatevälju ja teovõimalusi. Kui me kõrvutame oma ajakirja „Tule-

viku Radade“ numbreid algusest siiani, kas ei kõnele need samast nähtusest? Kajastuvad siingi uue ettevõtte esialgsed katsetamisperiodid, aga rõõmsa rahuldusega võime märgata igakülgset täienenemist, nii et ootusrikkalt ja rõõmsalt haarad iga ilmuva numbri. Mõtlen, et ei ole palju, kui siis ütelda mõni avameelne tunnustussõna neile, kelle teeneks on, et ajakiri „Tuleviku Rajad“ oma viienda aastakäigu lõpul eelnevale tagasi vaadates võib kuulda rahulolu ja rõõmu nende poolt, kelle häälekandjaks ta on — noorte poolt. Noored peaksid tundma, et see on meie eneste ajakiri ja meie sooviks on, et ikka enam õpilasi koonduks meie oma vaimse häälekandja ümber, sest nii end ühisena tundes ei teki kõhklust ega kartust ulatada ehale usaldavalt vastu mõlemad käed ja naeratada ootavaile päevile!

Mu südames on kevadrõõmus tervitus kõigile kaasnoortele, aga ma ei saa seda hästi ütelda, sest ma kardan, et sõnades see võiks kõlada veidi päevakohase piduliku paatose moodi, aga selle puhta, rõõmsalt sinise taeva all päeva kuldses südames võib olla vaid lihtne ja siiras. Ja ma mõtlen, et parim tervitus on rõõm, mida tunnevad kõik noored südamed, puudutatud samast kaunist kevadpäikesest, mida on siin nii palju.

Koolinoorsugu luuletamas

Johannes Aavik

Keeleharrastajaile

(Lisa: „Parandamata laused“)

PRAEGUSEL ajal peab eesti keele olukorra parandamine koosnema kahest tegevusest: 1) kaotada ilmsete vigade esinemine vähemalt meie haritlaste kirjutustest ja kõnekeelest, mis neist praegu kubisevad (nagu „eila, praegust, kodu minema, summe, vormaalne, teadlik selles, võib uus sulg võtta“ pro „eile, praegu, koju minema, summasid, formaalne, teadlik sellest, võib uue sule võtta“ jne. samuti „vast“ ja „sarnane“ säääl, kus peab olema „vahest“ ja „niisugune“ või „säärane“); 2) kõrvaldada praegu üldiselt valitsevast kirjakeelest säääl tarvitusele võetud halvavad keelendid (nagu „vaenlik, tänapäevne, värvus, makstud, tõlgendama, suhtub sellesse, omab kutseõigust“ jne. jne. pro „vaenuline, tänapäevane, värv, maksetud, tõlgitsema, suhtub sellele, omab kutseõiguse“, samuti „rõivas“ pro „riie“, „erk“ pro närv“).

Kui ainult üks neist kahest ülesandest lahendatakse, ei saa eesti keelest veel mitte hääd keelt, vaid keeleline olukord jääb üha edasi halvaks ja puudulikuks; ja see velvib (toob kaasa) siis ka saatustlikult, et eesti kultuur ei saavuta seda kõrgust, mis tal tuleks omandada väärimaks õigustust oma olemasoluks.

1. Mõlematel koosolekutel sai otsustatud minna lähematel päevadel ekskursioonile, kui ilm püsib sama ilus, kui seni.

2. Neil lõbusatel peoõhtutel sai palju tantsitud ja ei mindud ennem kodu, kui kell 3, mil kõikidel tänavatel juba oli vaibunud liiklus.

3. Tema kirjutas enda vanematele, et ta omale sama ilusat mantelt saada tahab, kui tema sõbrataril.

4. Neis kohis oli pinnas vähe kivine ja ei sialdanud kuigi palju enam rammusamat mulda.

5. Ilusatel suvistel hommikutel, kui lindusid ilusalt laulmas kuulsin, läksin metsa jalutama ja ei võtnud kaasa kedagi omaga.

6. On see võimalik, et mõningatel nooremattel õpilastel on pea sama õevased teadmused, kui vähe vanematel?

7. Pea enda terve kuu palga tema kulutab oma pääle ja ei toeta enda öde, kes elanud juba aastaid räbalates tulunduslikkudes oludes.

8. Viimastel aastatel on olnud lõpmata palju pankrottisid, millistes hävinenud rohkelt kõik-sugu ettevõtteid.

9. Paljude ekslikkude arvamuste ja puudulikkude teadmuste pärast kõikides käsitletud küsimustes sai ta eksamil läbi kukutatud.

10. Pea igaltühelt, kes tuli sääält, sai kõikide nende sündmuste üle järgi päritud, et nende kohta kiirelt selgusele jõuda.

TEO PÖDERSOO
ILLUSTRATSIOON
A. H. TAMMSAARE
ROMAANILE „PÖR-
GUPÕHJA UUS VA-
NAPAGAN“

Kalju Lepik — Igatsuste saar

Tartu Kommertsikool

(„Tul. Radade“ luulet.
võistlustel 2. auhind)

On õhtu. Salasõnu
sosistab hundinuiade embusesse vajuv kõrkjapaar.
Sinijärve kohal küürutab varjudest mustendav saar, nautides unemõnu.
Taevasinas pilvi
värvib valkjaspunaseks loojuvast päikesest paisuv kiir.
Õrnroosa udu soode kohal, kus lõppev metsaviir toetab taevavõlvi.
Kauguses uikab pikalt
karjasarve kojukutsuv ja läbilõikav hõik.
Tuul nõelub pilveribu. Algavat unelõiku segab päevakära vikat.
Unistades haaran mõla.
Liuelda tahan järvel, et näha oma igatsuste saart.
Puude vahelt näen taevasse tõusmas ähmast kuu kaart. Vaatan üle öla.
Ootan unistust. Sahin.
Leinakaskede varjudest õlule langeb raske taud.
Reaalsusse kaevat mu õiste unelmate mustav haud. Tuulte tuiskav pabih
äratab mind õiste unelmate õrnvalgelt maalt
— ja ruttu näen kaduvat oma igatsuste saart.

Elm Ainola

Jah ja ei

Suudlin sinu tuliuhuuli —
ei, vaid suveõhtu tuuli.
Kallistin su õrna keha —
ei, vaid õhetavat eha.

Silitin su juukselainet —
ei, vaid merevoogu kainet.
Kandsin süles keha armast —
ei, vaid kuldset viljaparmast.

Kiindusin su sinisilma —
ei, vaid päiksepaisteilma.
Imestin su armu küllast —
ei, vaid suvepäeva üllast!

Ain Ainsaaz

Rahutus

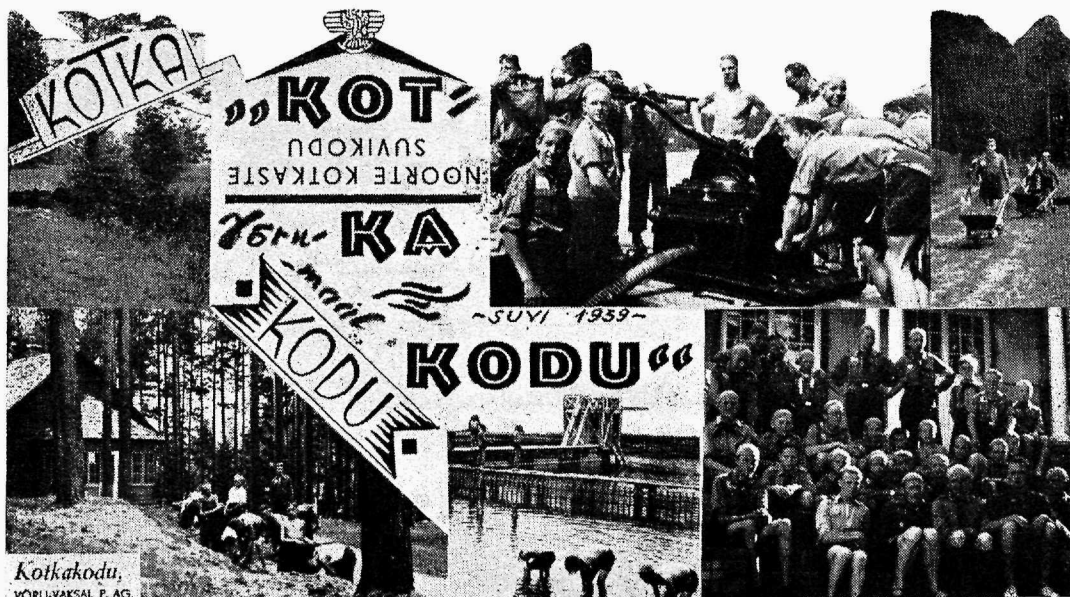
Kõik majad vaibunud on sootuks unne
ja härmaõisi kannavad alleed.
End nagu muinasjutus üksi tunned:
kus oled, kuhu kutsuvad need teed?

Sul iga mõte irdub teisest mõttest,
kui lumekarda murdub jalge all,
ja nõutu samm saab eksikäinud tõttest
ning lausa tunned — sinu laup on hall.

Siis usaldades õnnis-raskelt toetad
öö ahka seina vastu külmad peod.
Kild killu järel taha hange poetad
kõik mõras mõtted, eksitehtud teod.

Nii rahutuse tihti tallad lumme —
las karjub üksi tuiskujäänud jälg!
Sa tead, et ees on homse järel homme
ja sul on õnne järel ikk ning nälg.

Robert Sutema

Noorte kotkaste „Kotkakodu“ Reis — Munamäele

SEE OLI möödunud suve augustis, kui nende ridade kirjutajal NK Peastaabi ülema hr. Tedersoo lahkkel kutsel avanes võimalus külastada noorte kotkaste „Kotkakodu“ Võrumaal.

Need olid meeldivad päevad selle suve jooksul, kuna „Kotkakodu“ ümbrus on juba kaugelt kuulnud oma imeilusate metsade ja järvede poolest.

Mida tegid aga noored „Kotkakodus“, sellest pajatagu järgmine aruanne:

„Võrumaal Kubija suvituskohas töötas edukalt kogu suve läbi noorte kotkaste suvikodu — „Kotkakodu“, mille tegevus lõpetati 15. augustil viimasest tegevusperioodist osavõtnud poiste lahkumisega.

Möödunud suvi oli „Kotkakodu“ tegevuses esimeseks tegevushooajaks, mis kestis 7. juunist kuni 15. augustini. Pea-rõhk lasus poiste kehalise arengu ja tervisliku kosumise eest hoolitsemisel, arendades poistes töötahet ja tööskest füüsiliseks tööks ja andes teadmisi laiast noorkotkalikust ainevallast.

Kotkakodu tegevusse olid rakendunud suve jooksul 204 poissi, kelledest umbes 10% võtsid osa mitmest tegevusperioodist ja üksikud viibisid Kotkakodus suve läbi.

Kokku oli 5 kahepäevase kestvusega tegevusperioodi, iga perioodi algul tuli uus koosseis ja algas tegevus kindla kava järgi. Keskmiselt viibis suve läbi Kotkakodus 45 poissi, kes olid töötamiseks jagatud kahte gruppi — noored kotkad ja noored haukad.

Kotkakodu tegevust juhtisid Noorte Kotkaste Peastaabi jõud. Abijõududena olid noortemagistrid ja kotkajuhid kordamööda perioodide kaupa. Keskmiselt töötas juhtkonnas 6—10 isikut.

Kogu tegevus toimus kindla päevakava alusel, mille täitmist reguleerisid ETK poolt kingitud gongi löögid ja sarvesignaaliid. Päev algas oma askeldusis kell 7.30 võimlemise ja pesemisega, lõppes kell 22.30 õhturahuga. Seejuures oli poistel võimaldatud küllaldaselt vaba aega päevakavalise tegevuse kõrval, mida kasutati mängudeks, lugemiseks ja kirjutamiseks ja omavaheliseks keskusteluks.

Poised olid kogu aja innuga iga tegevuse ja ürituse juures, nii et kui 2-nädalane tegevusperiood lõppes, siis kõik oleksid tahtnud edasi jääda omasuguste keskele ühiseid rõõme jagama, kui vaid vanemal oleks see olnud võimalik. Oma

muljetes kõik poisid kirjutasid, et Kotkakodus veedetud päevadest on neil jäänud parimad mälestused, mitmed avaldasid isegi soovi registreerimiseks järgmise aasta jaoks ette.

Kõige rohkem köitis poisse sport ja spordimängud, milleks vahendeid oli külluses. Kuna „Kotkakodu“ omab eeskujuliku ujula, siis said poisid 2—3 korda päevas ujuda ja vetelpäase harjutusi teha. Kotkakodust lahkusid eranditult kõik poisid küllaldase ujumisoskusega, paljud sooritasid ka ujumismärgi katsed. Välistööde alal kaunistati „Kotkakodu“ ümbrust, kus iga poiss pidi käsitama labidat, kirvest ja reha oma jõu kohaselt. Rajati teid, juuriti kände, tasan dati maapinda, valmistati tööriistu jne.

Noorkotkalikus tegevuses meeldisid poistele eriti matkad kaunis Võrumaa looduses, sest iga poiss tegi kaasa vähemalt kolm jalamatka — Haanjasse, Verijärvele ja Võru linna, vanemad poisid tegid Haanjust ringi ka Rõugesse. Nii Matkati Kotkakodu poiste poolt suve jooksul ümmarguselt 10.000 km. Mitte vähem huvipakkuvad polnud välimängud luuramiste ja kallaletungidega Kotkakodu juures asuvas laialdas männimetsades, orgudes ja mägedel. Igal päeval olid kindlad õppetunnid, kus õpetati poistele laagritarkusi, pioneer- ja sideasjandust, elementaarset topograafiat jne. Kõik sündis võimalikult praktiliselt talvel omandatud eelteadmiste varal.

Oodatud olid ka õhtused koosviibimised kas keskustelu-tunnis või metsa all lõkke ääres, kus voolas külluses poistepärast nalja, lauldi kõlavaid viise ja mängiti keelpillidel ja okariinodel lõbusaid lugusid, mis päeval õpitud ja ette valmistatud.

Kuigi Kotkakodu moodustas omaette maailma, leidsid ka välismaailma sündmused seal märkimist. Nii pühitseti Võidupüha võidutule toomise ja Vabariigi Presidendi läkituse ettelugemisega lõkketule ääres, käidi Võru jaamas tervitamas võidukat Luzerni laskurit H. Kivioja, löödi aktiivselt kaasa ujumispropaganda nädalale jne.

Peale Kotkakodu poiste peatus Kotkakodus noorte kotkaste ja kodutütarde matkajaid, poiste vanemaid ja teisi koduseid, kel oli nii võimalus jälgida mõned päevad Kotkakodu mitmekesisest vilgast tegevust. Edasi peatus seal kaitse-

liitlaste ekskursioone ja Veespordi Liit korraldas oma instruktorite kursused. Kõik külalised ja poiste vanemad on olnud vaimustatud Kotkakodu kaunist ümbrusest, stiilselt eestipärasest sisustusest ja heast toidust. Vaatamata sportimisele, ujumisele ja tööle võtsid poisid Kotkakodus kehakaalus tublisti juure, 3-kilolised kaaluvõtmised ei olnud haruldased 2 nädala kestel.“

Nii ametlik jutt. Kui aga päevast päeva sukelduda poiste askeldustesse, nende tegevusse, käitumisse ja kommetesse, siis avaneb hoopis eripärane ja huvitav maailm.

Kõigepealt saavad siin poisid oma suvist vaba aega suurepäraselt kasutada, alludes samal ajal „Kotkakodu“ noorkotkalikule distsipliinile.

Hommikul on poisid rivikorras — heisatakse lipp. Söögiaegade lõppedes üteldakse perenaisele eriline „tänu“, näiteks:

„Heeringas ja hapu piim
keele kurgust alla viib!“

Või jälle:

„Põrsapraad ja värske salat,
need on meie maiuspalad!“

Muidugi kuulub sinna juure veel korralik: „Aitäh!“ Seda ütlevad kõik korraga nagu üks mees.

Ujumisest võtavad muidugi jälle kõik osa. Eriliselt hinnas on aga need, kes sooritavad hüppetornist „soolonumbreid“. Vahest tuuakse välja stopper ja võetakse „aega“. Hea, kui rekordid paranesid mõne sekundi võrra.

Lipp lastakse juba enne pärkese- loojangut alla ja kui saabub päris õhtu, siis kõlab poiste laul:

„Sebedeus ja Helena,

Helena ja Sebedeus...“

Laul on kord rõõmus, julgustav, samas jälle nukker ja kostub õhtuvaikus kaugele metsa. Kuni äkki — järvelt kostavad õhtupasuna helid! Kiiresti valmistatakse magamaminekuks, et jälle värske olla uueks töörohkeks päevaks.

*

Lõuna-Eesti linnad on äärmiselt ilmetud, kuid selle asemel võtab meid vastu Võrumaa kuuse- ja männimetsade vahel asetsev „tuhandjärvemaa“. Suvi hoiab siin inimesi nagu lapsi kätkis, hellitab neid ilusate metsade ja peegelsiledade järvedega, millel on paitavad vood.

Minu tee läheb nüüd Võrumaa südamesse, sinna, kus taeva poole tõuseb Baltimaade kõrgeim tipp — 316 meetrit merepinnast — Haanja kõrgendik ühes Suure Munamäega.

On pühapäeva hommik, kui alustan reisi „Kotkakodust“ Munamäele.

Rõuge ja Võru vahel leian poisse askeldamas puust imeloomaga — jalgrattaga, mis näeb küll välja rohkem Perpetuum Mobile. Ratas on suur ja raske — põhjalik ehitustöö, ainult üks „ebatähtis“ asjaolu on unustatud: kuidas selle rattaga edasi saab! Nii siis harilikus korras perepoeg istub peal ja karjatsura lükkab tagant. Kui aga peaks juhtuma ette õige Võrumaa mägi, siis läheb sõit alla kahe mehega, nii et kruusatolm ja kivid lendavad. Selleks peabki „konstruktsioon“ kindel olema.

Rõuge on ilusamaid kohti L.-Eestis. Järvedeahel, mäed, Ööbikuorg jne. Ja Võrumaa päike, see ei naljata kusagil! Kirikus jumalateenistust ei ole ja kui seal ühe vana eidekesega jutlema kipun, hakkab ta pikkamisi ja murrakus pärima, kas minu riided on ajal, mil ma järves suplemas käisin, ära varastatud. Mul on kaunis raske talle selgeks teha, et säärase kuumusega peale spordipükste veel midagi seljas kanda oleks kuri patt. Tal tõuseb siiski pikkamisi usaldus minu vastu ja hakkab pärima minu reisi, vanemate ja sõidu sihi üle. Katsun vastata nii hästi ja avameelselt kui võimalik. Lõpuks küsib ta isegi mu nime ja räägib enda pojast. See olevat kusagil linnas ja juba aastaid ei teadvat ematast enam midagi.

Nüüd algab teekonna raskeim osa. Kitsal ja liivasel teel ikka mäest üles, mäest üles... vahest harva ka alla.

„Ega see Munamägi mõni suurem asi ole. Niisama üks koht. Ei saa teisest sugugi aru, et oleks kõrgemal kui mõni teine mägi,“ üteldi mulle varem. Kuid Haanja kõrgendikkudesarjast hakkab juba kaugelt silma üks üle teiste peade ja sellel moodse stiiliga torn üle puulatvade.

Kui rühin mäest üles, tormab mulle rüsinjal vastu noori — Haanja Munamägi on selleks Mekkaks, kuhu voolab kokku Lõuna-Eestis viibivaid turiste.

Mäe veerul tee ääres istub vanamees ja käseb mul „pambud“ maha jätta — küll tema juba „kaeb perrä“. Jätangi.

„Haanjas ei varastata,“ üteldakse mulle hiljem. Mägirahva kombes.

Uus vaatetorn lisab Munamäe normaalkõrgusele veel 24 meetrit juure, seega kokku 340 meetrit. Torn on ehitatud vägagi modernselt (hiljem tuleb sisse isegi lift) ja ehitus on läinud Võru maa-valitsusele maksma nelikümmend tuhat krooni.

Kui jõuame pärale, on torni uks lukus, sisse pääseb ainult tornivahi igakordsel kaasaskäimisel ja gruppideviisi. Kõvasti on keelatud seintesse nimeid kraapimine. Selleks otstarbeks kavatakse torni kõrgeimasse ossa asetada erilauad. Kuid huvitav, kas inimlik graveerimismeel rahuldub küllaldaselt ettekirjutatud kohavalikuga. Tornivaht on selles suhtes pessimist. Juba on tulnudki üks tornitipp üle tsementeerida, kuna keegi lahke külaline oli teiste nägemata värskesse betooni joonistanud oma „K“.

Ülal käib kõva jutt. Üks mees seletab, et Pihkva tornid ja kuplid paistavad. Ta olevat varem Pihkvas käinud. Kõik on endist moodi.

Tornivaht on mõistlik mees ja ei võta kelleltki tema „nägiarõõmu“, ainult tasa sosistab mulle, et Pihkva tornid ei paista isegi normaalbinoklit kasutades.

Kui alla jõuame, käib kõva trall.

„Mis kuradi mood see on, et inimesi torni ei lasta,“ kirutakse „torn on rahva jaoks ehitatud ja ruumi on igaühe jaoks küllalt.“

Tegelikult seisneb aga lugu selles, et torn on küll valmis ehitatud, kuid maa-valitsuse esindajale veel üle andmata. Avamistseremoonia on alles ees. See-pärast siis ka peetakse piinlikku korda, et midagi uue ehituse „võlust“ kaduma ei läheks.

Ka torni lähim ümbrus, Munamägi ise, on suurte ümberplaneerimiste ja korrastamise ootel. Lähemas tulevikus kavatakse sellest teha „kullatükk“ kogu Lõuna-Eesti jaoks.

Munamäe veerel otab kirjandustegelane Ambur taluvanamehelt vähke. See mees on üks neist vähestest, kes Eestis ei leia kohta, kus ta varem poleks viibinud.

Ning reis pöördub jälle tagasi, seekord otse Võru suunas. Nüüd suuremas enamuses mäest alla. Päike sureb õhtusse, kui silme ette kerkivad üsna lähedalt Võru vähesed ja madalad tornid.

„Narmja“ ja „Sulja“ ajad Geesti luules

ÕODUNUD sajandi vii-
maseil aastakümneil
haaras eesti kirjandus-
elu omalaadne epidee-
miline luulemaania,

mille ilutsevaid ning halemeelseid märke kannab enamik tollaegseid „isamaa kalendreid“, ajalehti ja albumeid. Luulehaiguse all kannatasid mõnikümmend „õrnakest luuleneitsit“ ja üle saja meessoost sulesepa, kes sentimentaalses ohkamises ilusa ning armsa järele naisluuletajatest maha ei jäänud. Lugejaskond oli tollal harjunud vaimse toidukaardiga, kus juba kümneid aastaid oli domineerivalt figureerinud pisaratesoustis serveeritavad „Jenovevad“, „Hirlandad“ või truualamlikkusega vürtsitatud kangelaslood, nagu „Luige Laos“ jne. Lydia Koidula suur eeskuju innustas matkima tema isamaaluulet. Purukulunud ja ammukorrutatud sõnadega kirjutati tundetühja isamaa-armastust, ilutseti „õöpikute“ ja „ilma ilul koitva roosilise eha“ poole. Oma sisulise ilmetuse ning vormilise mannetusega jääb see luulemakulatuur kaugele maha Koidula kui sündinud luuletaja sisemisest põlemisest hõõguvast tundeestast ning vormipuhtast lüürikast, millele on võõrad nii sisulised kui ka luuletehnilised ebakõlad.

L. Koidula eeskujust annavad näite E. Palmi luuletuse „Üürike“ kaks salmi:

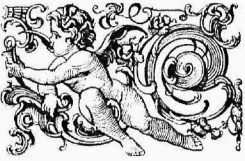
Linnuke, sinule
Viisi ju kätte on andnud
Kevade, kenuste
Luule su suhu topp'nud.
Hääli siis helista lõbusam lind,
Tänu sul selle eest tuksub mu rind.
Elule, ilule
Ärka mu süda ka sina
Huuale, vilule
Ükskord pean ruttama mina.
Üürike elu — sest rõõmusta veel,
Homme ei laula ehk vahest su keel!

Kui tarvitada eelnenud „laulu“ vulgaarset väljendust, siis näib küll, et paljud „poetid“ ja „poetessid“ on tõesti enesele luule „suhu topp'nud“. Ka varjunimede valikul plagieeriti Koidulat „Ehalate“, „Kaljulate“, „Õnnelatega“ jne. Luuletuses „Eksiteel“ tunnistab keegi avameelselt oma „missiooni“ kohta järgmist:

Ei seletust ma nõudnud tõest,
Ei küsin'd laululindu ma...
Need väiksed laulud katsed on.
Mu emakeeles mõtelda.

Sel a'l vast mõttes mõlkus mul,
Mis suppi homme keedan ma. —
Mul teiste luule armas on;
Ei minust luuletajat saa.

Kirjanduskriitika oli tollal alles suuna-
teadmatus arenemisjärgus ja raamatuturg oli
nii vaene, et kui taheti Eestit tõsta „kunstide
ja teaduste rahva“ pjedestaalile, siis tuli
kiidu ja hosiannatamisega tervitada iga trüki-
toodet, eriti muidugi luulet. Sõber tegi sõb-
rale seltsimehelikku reklaami ja vaenlane
tallas vaenlase raamatukese või enamasti
ajaleheveergudel trükiristimist näinud luule-
tuse maa põhja — neid kaht äärmust tundis
tolleaegne kriitika. Ometi hakati 85—90-ndate
aastate paiku küllastuma sellisest luulest ja
üksikud teravad sõnavõetud suunati lohkava
epigoonilise lüürika vastu. Nii üteldakse
„Virulases“ a. 1886: „Ei ole rääkimise

väärtgi, kui tühist sõnade soga ja tuumata panna niisugused luulehaiged inimesed kirjatuturule kannavad."

Veelgi julgemalt astub läägepateetilise isamaaluule vastu J. Jõgever: „Juba paarkümmend aastat seesama vana joru: „Ilus oled, Eestimaa!“ „Oh, kuis ma armastan Sind, Eestimaa!“ jne.

Ometi levis, eriti pärast Koidula surma, niisugune lahjamaiguline luuleumbrohi halemeelse lugeja algeliselt haritud maitse tõttu üsna suure hooga. Ajakirjanduslikkude publikatsioonide üldiseks heaks tooniks oli ilma suurema valikuta järjekindlalt luuletusi avaldada, sest toimetajad olid üsna sageli luule suhtes naiivselt arvustusvõimetud. Erilist sümpaatiat tundsid nad naisluuletajate, nn. laululinnukeste vastu. Näiteks pidi G. E. Luiga „Postimehesse“ pääsemiseks enese peitma „naisluuletaja“ Miina Luha pseudonüümi taha. Toimetaja K. A. Hermann rääkis siis vaimustusega oma uuest „ööpikust“: „Sie muss eine sehr zarte und unverdorbene Mädchenseele sein!“

Üldsus omakorda luuletajate ülistamise ja Kirjameeste Seltsi võidupidude kaudu puhus üles andevaaste luuletajate eneseuhkuse ja pärjas värsitagujate päid suure aupaistusega. Väikese enesekriitikaga noorluuletajad püüdsid ennast maksma panna välise poseerimise ja eruditsioonivaese inimese enesekiitusega. Ekm S-i võidupeol a. 1888 võistles Anna Haava luulekunstis kellegi paruni toapoisiga, kes auhinnast ilma jäädes lahkus haavunult: „Siin tehakse ülekohut! Poisid, selle peale peab jooma!“

Enamiku luule alal katsetavate isikute juures polnud juttugi kutsumusest ja vajadusest luua spontaanse sisejõu sunnil. Sooviti näha oma nime ja värsse trükituna ja see oli kõik, nagu parodeerib „Olevik“ a. 1891:

„Kui neid sõnu esimest korda üteldi, siis oli neil mõte sees. Kui aga veerand sada aastat ikka sedasama nendesamade sõnadega... korratakse, siis läheb see lailaks. Mikspärast on Eestimaa ilus ja kas ta on ilus, ... mikspärast tahab kirjutaja Eestlane olla ja kas ta

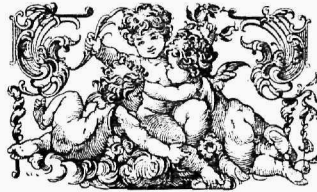
tõeste seda?...“ Muidugi vastasid „laulikud“ sellele üldise hurjutamisega.

Realistlik murrang, millele löögi- ja elujõu andsid J. Liiv, E. Vilde ja E. Peterson-Särgava, varistas varsti põrmuks senised arusaamised L. Koidulale järgnenud langusaja ahtra ning ideevaese luule „väärtusest“. Esimesena vihjas oluliselt uemate ning tervemate loomingusuundade poole A. Grenzstein, kes hakkas nõudma realistlikku rahvaelu kujutust ja seadis meie kirjanikkudele eeskujuks Zola ja tema kooli kohandatuna Eesti erinevatele oludele.

Uuele kirjandusvoolule hakkasid teed puhastama E. Vilde ja J. Liiv oma pamfletitaoliste novellidega. Nad naeruvääristasid oma ajajärgu ilutsevat luulet ja uhket-isekat luuletajatüüpi. A. 1887 kirjutatud E. Vilde groteskis „Klaamanni-emanda kosilased“, tutvustab kingsepp Pomerants end luuletajana, kelle „vaim lendab tähtede poole“. Ta lubab asutada oma ajalehe, kõik kuulsamad kirjanikud kaastöölisteks kutsuda ja iga numbriga etteotsa oma luuletuse panna.

Veelgi lopsakama huumori ja kujukusega loodud luuletajakarikatuur J. Liiva „Ühe kirjaniku päevaraamatust“ on minategelane Kandlela. Tema esimene luuletuse pealkiri on „Et nuta hing“ ja esimene luuletuskogu on „Paradisi nupukesed, iseenesed südamekosutuseks luuletanud ja välja annud Kandlela.“ Poeet usub oma luuletuskogule osaks saavat vaimustatud vastuvõttu:

„Sääl tuleb Isamaa Käskjala uuem nummer ja toob kriitika: Üks hiilgav täht on luuletaevas tõusnud. Hr. N. N. sügav-haledad, leina-valulised kaebav-hull-naljakad laulud on kõige paremad — nad on nii hääd et enam paremad ei või ollagi. Nad on luu Eesti luust ja liha Eesti lihast. Iseäranis ilusad on karikakratega ehitatud kaaned, iseäranis ilus on paber, mis aga pää asi, kõige ilusamad on tähed, nimelt tähe murgad. Ka trükimusta ei või sugugi laita. Maksab niisama palju kui poolteist pudelit õlut. Väga tähelepanemise väärt raamatuke! Ajaleht Videvik, kes alati õigust ütleb, kirjutab koguni teisel viisil: Jälle on üks hiilgav täht

luuletaevas üles tõusnud. Hra N. N. luuletused on liha Eesti lihast ja luu Eesti luust. Koguni tänuväärt kimbuke. Ajaleht *Ma g u s a d - U n e t u n n i d* hüiab vaimustusega: Liha Eesti lihast ja luu Eesti luust on see pöörane ilus luulekimbukene, millega N. N. meie kirjandust rikastanud on. Nad on veel ükskord liha Eesti lihast ja luu Eesti luust. Peaks meid luuletaja varsti ka Paradisi okastega tutvustama. Sellel noorel mehel on annet, ja meie kiidaksime teda veel rohkem, kui teaksime, et me ta oma kaastööliseks saaksime. Kuuleht *Ma g a - M a g a m a s*, kes kriitika tegemises ikka omal jalal kõnib, kirjutab ka sellevääriliselt: Meie peame ütleva, et see luule kimbukene liha Eesti lihast ja luu Eesti luust on, keda ükski ajahammams ega ajaleht ei näri."

See Kandlela kiituseunistus parodeerib ilmselt toleaeagset roosaprillistatud kriitikat, mille kõrgeimaks kiidukriteeriumiks oli lause: „Liha Eesti lihast ja luu Eesti luust“ ning mis tavatses raamatute hindu ümber arvata õllepudelite väärtusse. Eeskujunäiteks J. Liiva parodiale olgu üks „Postimehe“ arvustus a. 1889: „*L a a n e l i n n u k e*. Need on ära rääkimata ilusad salmikud, mis meie tuntud lauliku Elise A u n ' i neitsilisest südamest on välja tulnud. Keegi, kes neid salmikuid loeb, ei jää hinges liigutamata. Nende õrnust ja ilu võib lugeja üksnes lugemisel tunda. Hind 20 kop. selle raamatu eest ei ole nimetatagi."

Ometi ei taha keegi Kandlela luuletuskogu kirjastada ja nii elab suurusehullustust põdev poeet valurahast, mida kohtuotsuse põhjal maksab talle „*Taevapasuna*“ toimetaja selle eest, et ta Kandlela uksest välja viskas. Lõpuks pihib luuletaja, et keegi leheladuja-kirjutaja-toimetaja viimaks lubas ometi mõne laulu ära trükkida. Selle eest ostis Kandlela talle pudeli õlut.

Niisugusel möödunud sajandi lõppkümendite üldtaustal on avaldatud kolm näidispärlit toleaeagsest luulest. Need on autoloogiad „*Eesti luuletajate lillekimp ehk 200 öiekest ühe varre pääl*. Kokku kogunud J. A. Weltmann 1901.“, „*Eesti nais-luuletajate album*. Kokku korja-

nud Elly Weltmann 1897.“ ja „*Eesti nooremate luuletajate album*. Välja andnud P. Fr. Kõiv. Trükitud luuletajate ühisel kulul. 1896.“

Viimases kogus esineb 200 autorit, igaüks ühe luuletusega. Kaugelt üle 150 nime neist on eksinud „lauliku“-teele ainult aja- ja kombekohase värsitagamise tõttu.

Neid kogusid sirvides saame üldpildi järelromantilise luulest, mille „aineiks oli kas narmasteni kulunud isamaaline motiiv, leige armuelamus või ilmetu looduslürrika“, nagu ütleb Fr. Tu g l a s. Üldise „luulelokutamise“ juures ei saa juttugi olla isikupärasest loominguist, toleaeagne värsitoodang on sisuliselt ja vormiliselt lahja ning vaene.

Värsimöödult ja ka sisult kalduvad mõnedki „laulikud“ vemmälvärsižanri. Sageli esineb trohheus. Rütm on tavaliselt tuim või leierdav.

Nende järelromantika unustatud luuletajate sõnavara on väga piiratud ja väheütlev ning ammukorrutatud, võrreldes Lääne-Euroopa kirjanduse romantilise ajastu lemmik-sõnade sädeleva mosaiikpildistikuga. Ühelt poolt esineb siin süngust „surmaöö“, „pisarad“ ja „salaja nutmised“, sest

*„Mure rõhub rinda raskel kujul,
Pisarad mul langvad laugelta.“*

Või:

*Oh, pisaraid alati nutaks mu rind,
Et ilmuksid ise siis trööstima mind,
Nüüd ainult mull' lähened unenäo sees —
Oh, millal sa ilmsi võiks seista mu ees? . . .“*
*„Kuid ürgates leian, et pale on mürg;
Kõik seda on teinud mu unede järg:
Mull' kaebasid vaikselt, et saatus sul karm,
Ja haledalt ühes siis nuttis su arm.“*

Ülekaalus on aga kõik „ilus“ ja „armas“, „kuldseid hommikud taevatelgil“, „magusad mälestused“, „hiilg'vad tähed“ ja „õnnel hõiskamised“, kui koit „kuldab pilvi puna paistusel“. Selliste epiteetidega on ülesuhkrustatud toleaja maitsevarjunditega luule.

„Nagu õnne-soovitusel
Sahisevad tasa puud,
Noormees õnne-joovastusel
Annab neil' armu-suud.
Armastus neil hinge täidab,
Avab ilmas Eedeni,
Pühalt õhtu-õhus kõlab
„Truudus kuni surmani“.

Milliseid ilusaid looduse läikpilte leiame neist kolmest kogust:

„Ilm on nii vaikne, puud, põõsad kui unes,
Tasa — nii tasa õhk annab neil suud,
Äratas mõndagi oksakest üles —
Pehmesti küikvad siis pikemad puud.“

Armastuses olid luuletajad enamasti häbelikud ohkajad, igatsejad ja nutjad, kes salasõnul poetasid mõne värsikese oma tunnete kohta.

Näiteks kohe traagiline pilt:

„Jõe kaldal ahastades neiu
Nutab üksi meele-heitmisel:
Tema õnne riisund petis peiu...
Armastuse palgaks valu, piin...“

„Hirmus mees, miks riisusid mu õnne!
„Nüüd on ilm mull' pime põrgu-haud...
„Minuga ei halastust sa tunne!
„Eks sa kahetse kord oma tööd?!...“

Eks ole armas:

Lilled on veel kenas ehtes
Rohi kasvab rõõmsasti.
Kõik on alles haljas lehtes
Inime käib armsasti.

Või hommikupilt:

„Kündja sahku kannab
Põllu kingu pääl,
Loojal kiitust annab
Laulja linnu hääl.“

Ja „Täht“:

„Täht helendas taevasel telgil,
Täht säravalt säitendas sääl,
Ja varju nii võimukal helgil
Täht heitis ju teistegi pääl.“

„Eha-täht“:

„Eha-täht, mis hüülad sa
Hämariku järele,
Kui näed koitu kumama
Põgened nii rutuste?“

Kui kallim ei hooli peiu luuletajakuulsusest, siis võib mõnikord lõppeda:

„Tuul laulab nutulugu,
Ta hoigab, ägiseb...
Mu majakene mures:
Ja niksib, nagiseb.

Ei ole und mu laugel, —
Ma vaevlen roodi sees:
Mul on kui laulaks tema
Mu väikse akna ees.

Ta teise kõrval ammu
Vist magab norinal...
Tuul laulab nutulugu,
Viim tilgub sorinal.“

Isamaaluule on enamasti tühjade sõnakõlgaste kokkukandmine. Väike näide truualamlikust keisri austamisest:

„Püüdkem, et elame
Isamaal auuks,
Ustavaks, truuks.“
Keisrile jäägem ka

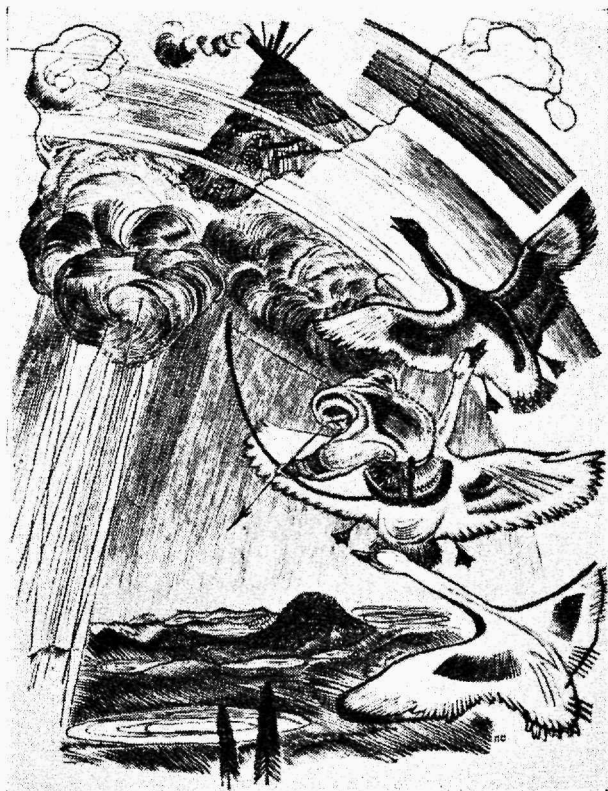
Edasi võiks tuua lõpmata rea suri-muri-näiteid vemmälvärssidest, sõnaväänamisest jne.

„Ilusa“ ja „armsa“ aja luulest leiab tänapäeva lugeja tema maitsele võõrast magusust või liigset nuttu, sageli aga ka muigamapanevat najivsust luulekunstist arusaamises. Eesti kirjandus on sealt pärinud kaugelt üle saja kustunud nime ja mõne „kimbukese“ koltunud ning unustusse vajunud luuletusi.

Hillar Kattai
Valga Güm. n.

Tõuse Ingeri!

„Nouse, Inkeri, ja herää töö-
hõn,
aamun koi jo sulle heijastaa!“
(eesti keeli: „Tõuse, Ingeri ja
ja ärka tööle, hommikkoit ju
sulle heiastab!“)

INGERI ja ingerlased — oleme ju neist taoti oma ajakirjanduses kuulnud üht-teist. Ingeri rahvas on eestlaste hõim; ingerlaste kaudu ju olemegi vere- ja maaühenduses soomlaste, meie kalleimate hõimuvendade ning -sõsaratega.

Narvalahe rannult kuni Piitriini välja ja veelgi kaugemale ittu on ingerlaste maa-ala. Ingerlaste arv enne Maailmasõda, seda kohutavat heitlust, mis küll meile, eestlastele, tõi vabaduse, kuid mis kahelt meie lähedaselt pishõimult liivlastelt ja ingerlastelt anastas tollegi väikese vabaduse, oli autonoomia saavutamiseks küllalt suur (150.000 hinge). Kõik oli ärkamas, puhkemas, ka iseseisvustunne, kuid siis tuli Maailmasõda oma prahvanguliste välis- ning sisepoliitiliste murrangutega. Vabaduspäikese koit heiaustus küll ingerlasile, kuid tõusva eluandja katsid tumedad pilverütkad — kogu taevast kattus masendavalt halli pilveklambriga, tõusid tuuled ning hukutavad tormid. Oma äärmiselt ebasoodsa geograafilise ja -poliitilise asukoha tõttu on ingerlased määratud ümberrahvustumisele ning kadumisele...

Iseseisva Eesti piiresse Tartu rahuga jäi

ligi tuhat ingerlast, kes asuvad ahtal maa-
alal N.-Jõesuu ja idapiiri vahel. Allakirju-
tatu on kahel suvel järgemööda viibinud
Eesti-Ingeris ja tutvunud lähemalt selle meie
hõimukillu elu-oluga. Alljärgnevas tähelepane-
kuid Eesti-Ingerist.

Mullu suvel tegin rattamatka Ingerisse. Sõitsin Vaivarast piki pankranniku-äärset maanteed Jõesuhu, seal venel üle jõe ja jalgsi edasi mööda Rosona — ingerlaste Emajõgi! — liivaseid kaldaid ning peagi olin esimese ingerlasküla piirkonnas. Lai, veerohke ja väga looklev Roson suubub Narva jõkke, tavaliselt, aga mõnikord on lugu ka vastupidi, kuna Rosona ülemjooks asetseb suhteliselt väga madalal. Jõgi lookleb ja kääreleb ingeri külade, põldude ning männikute vahel, tekitab saari ja taas lookleb uhudes taoti kõrgeid liivakal-
daid. Rosona jõgi on kalarohke, pisisaared kõrge heinaga kaetud. Mu sõbra talu asetseb just jõe kõrgel kaldal, maja aknaist on avar väljavaade venepoolse Ingeri lühtadele ja talu kohal poolitab jõe Eesti-Vene piir. Sealsamas asetseb ka see kuulus saar, mille omandamise pärast peeti pikki läbirääkimisi Eesti ja Vene võimude vahel ja mis siiski lõpuks läks küllalt mittemeeldivald Vene riigi valdusse.

Kauneil vaikseil suveõhtuil lähevad noored venedega jõe, ja siis kõlavad eesti või soome laulud; need kanduvad idüllilisele külatänavale; küpsevaid viljapõldudele ja loovad kaskede kohinaga jõekaldail põhjamaa karge meloodia. Nood küpsevad ingeri viljapõllud pakkusid mulle ainulaadse pildi. Oli kaunis vaade kolletavale rukkiväljale, kui see lebas õhtupäikeses, tulipunane valgusketas taevarannal (soome „taivaanranta“; eks ole see võrratult tabavam ja suursugusem kui eesti „silmapiin“ või „vaatepiin“!) läkitamas oma tulikiiri lembes tuules tasa heljavalve põllule. Kui kirglikult armastavad ingerlased oma viljapõlde ja lilli omil aasul, seda väljendagu read ingeri ajakirjast (enam ei ilmu) „Sana seppä“ („Sõna sepp“):

„Rukkipõllud nood lainetasid siis oma kaunistavate rukkililledega; see oli siis, mäletan veel suveõhtut, kui vaatasin piiritut Ingerit. Ma naeratasin, kuid mu süda oli kurb. Tume vari valdas mu meele — oli viimane kord ihalda looduse kaunidusi säält. Siis ilmus tume vari nähtavale... Minevikust tõusevad põletavaina läinud ajad... Näiid vaid heietan lakkamata omalt narmelt korjatud sügislilli, **INGERI LILLI** — nende järele mu meel tunneb igatsust... lilled, kodused, sünnimaa! Armsad olid nood põllud ja peenrad kodurahvale. Uljana lainetas seal rükis hommikutuules, mäletan veel seda...“

Suur on ingerlaste armastus oma mullakamara vastu. Saatuse on olnud ingerlastele väga karm, kuid rahvas kannatab kõik saatuse löögid suure kangelaslikkusega. Kõigest hoolimata püsib ingeri hõim oma igivanal asukohal, harib põlde, kalastab ning palub Jumalat. Vitaalne on too rahvas ja suur sisejõud on tal.

Eesti ingerlased jagunevad oma meelsuse poolest kahte rühma: luteriusuliseks, kes peavad endid ingerlasteks või soomlasteks, ja apostliku-usulisteks, kes arvavad, et nad on venelased (!?). Luteriusulised halvustavad „venelasi“ ja oma vastumeelsuse osutamisel on eriti äge luterlik ingeri noorsugu. Muide, küsitelin kedagi taati (eht venelane välimusselt) venemeelsete ingerlaste külas. Mees pudrutas kuidagi paar sõna eestit, kinnitas, et on venelane ja et ta nimi on Jaak Tuuli. Arvatavasti on eesnimi eestistatud, Tuuli on aga soomeline nimi. „Venelaste“ külad on üldiselt viletsad: majad hallid, sageli õlgkatustega ja ehitused venepäraselt kobaras koos. Rahvusmeelsete ingerlaste külad on suured ja puhtad, laiad tänavad, mida palistavad tavaliselt

punaseksvärvitud elumajad vägevate lipumastidega õuedel.

Väike kirik Kalliveres, ingerluse keskuses, on arhitektooniliselt suurepärase. Kirik, mille üle kõik ingerlased õigustatud uhkust tunnevad, plaanistati tasuta kellegi soome arhitekti poolt.

Seda valget templit külastavad ingerlased suure hoolega, suuremaga kui meie, sisemaalased. Õpetajaks on neil pastor Erviö, keda innustunud hõimutegelasena ja jumalalaulajana tunnevad ka meie liivlased, kellele Erviö pidas varem emakeelseid jumalateenistusi.

Ingerlased, eriti vanemad inimesed, kannavad taoti, pidulikel puhkudel, oma rahvusrüüdeid, mis on väga ilusad ja meenutavad oma kirevusega, ja sõlgede ning eheterohkusega setude omi.

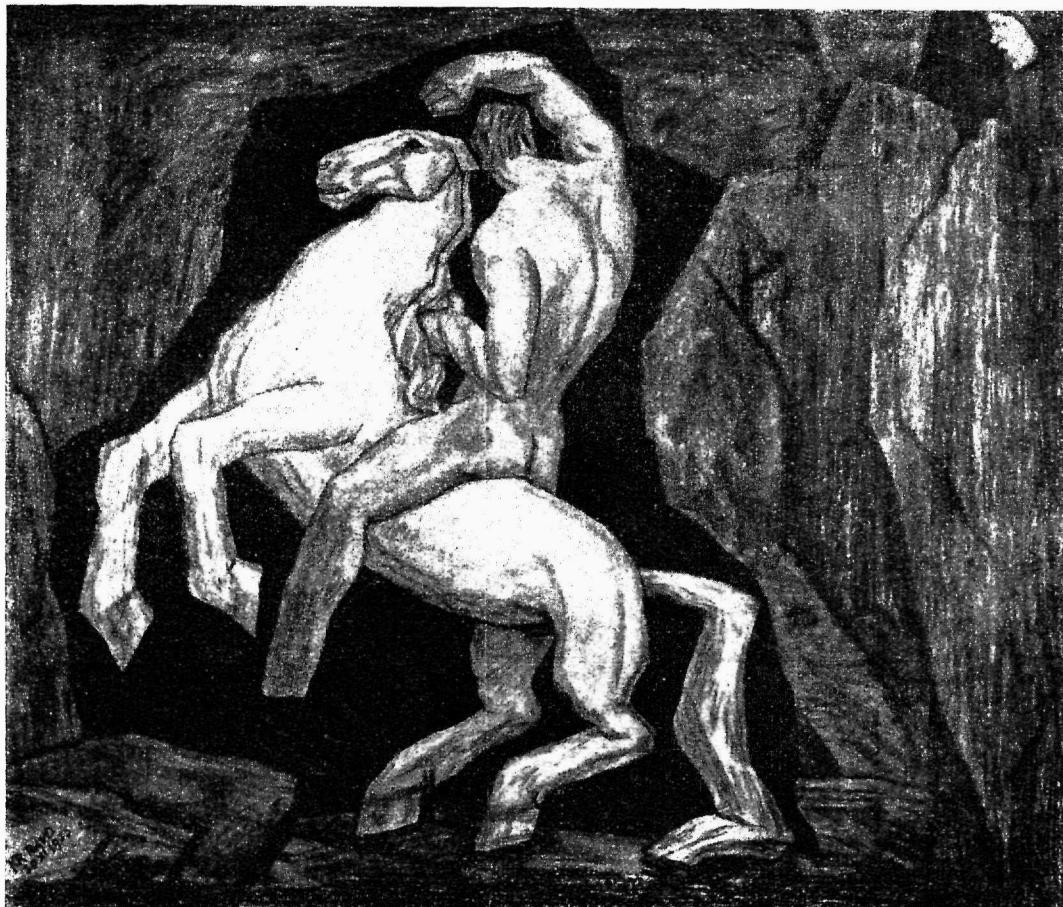
Ingeri piiriäärseil liivaseil maa-alul kasvab laialdasi männikuid. Sõbra kodust lahkudes, kus mind väga lahkesti koheldi kogu pere-rahva poolt ja kus mulle lõunalaual pakuti ka ingeri rahvuslikke toite, otsustasin sõita randa piki piiri lookleva maantee kaudu. Piiritõke, kõrge okastraatide rägastik, kulgeb tee kõrval palju kilomeetreid läbi männikute kuni peaaegu rannani. Sõitsin mööda siledat metsateed ja pidasin silmi valla. Selleks oli ka põhjus: sageli silmasin metsas püss seljas ja käiver pääs patrulleerivaid piirivalvureid. Teretasin neid võimalikult sõbralikult ja mulle vastati samuti sõbralikult.

Ingeri piiril on rohkesti puust vaatetorne, mis on ehitatud enamasti liivakünkaile ja millele tipus asetsev kinnine kambrike on suletud kõigile eraisikuile. Juba tornide jalal hoiatavad sildid, et ülesminek keelatud... Kahtlemata avaneb neist tornest lai väljavaade piirivõetmele.

Kui saabusin lõpuks mererannale, Narvalahe rannale, siis hoomasin, et ka piiri taga on rohkesti torne kerkimas metsadest.

Toredana ja uhkena oli astmeina kerkiv männimets kohamas kesksuue nõrgas tuules, meri kohamas tumedat Põhjala vete laulu, rand palistatud adruka, milles lained uinutavalt monotoonselt loksusid. Inimtühjal liivarannal oli võimalus sammuda maa ja vee piiril. Kangal vaatepiiril nägin tumedaid mügerikke, Simimäed, kodumäed olid nood. Iga sammuga kaugenese Eesti-Ingeri, säravate vete, lainetavate viljapõldude, niitude, männikute ja meile kallide hõimlaste maa.

Maha jäi hõim, kes oma paremikus siiski aina ja üha edasi loodab „igikevade heleda sära“ ilusale ja kunagisele saabumisele.

Kalevipoeg põrgu väravas

Felix Roose

HM-i noortesekretär

Õpilasingid keskkoolides ja gümnaasiumides

ÕPILASRINGIDE alged ulatuvad tagasi Eesti Vabariigi tekkimiseelseesse ajastusse. Neil raskeil võõra surve aegadel koondusid ärksamad õpilased illegaalsesse rühmitustesse, tegeldes seal küsimustega, milledega avalikult tegelemine oli võõra võimu silmis suupatt ja kuritöö. Nende illegaalsete harrastuste tulipunktiks oli rahvusküsimus ning sellega seosesolev.

Eesti Vabariigi loomisega sai õpilastel võimalikuks koonduda oma vabadeks harrastusteks legaalselt organisatsioonidesse, millede hulgas juba algul olulist osa hakkasid etendama õpilasingid. Nende õpilasingide edasisele arengule löid kindla aluse Vabadussõjast tagasipöördunud, rasketest heitlustest läbikäinud ning

küpsenud koolinoored. Õpilasingide seni areng on tõendanud säärase arengutasemega noorte organiseerimisvormina ning viinud neid domineerivaks organisatsioonitüübiks kesk- ja kutsekoolides ning gümnaasiumides.

Õpilasingidele antakse tunnustus ka Noorsoo Organiseerimise Seaduses (peatükk 3), kus kooli noorsoo-organisatsiooni tüübina määratakse kindlaks õpilasing ning loetakse nende tegevus koolide õppe- ja kasvatustöö osaks, viimase töö täienduseks ning jätkamiseks.

Noorsoo organiseerimise seaduse alusel antud õpilasingide ja -ühingute ning algkoolide juures asutatavate noortühingute korraldamise määrus seab meie noorsoo-organisatsioonide eesmärgiks:

- 1) Kasvatada noori vaimselt ja kehaliselt terveiks, tublideks, teovõimsateks, kohusetruudeks ja elurõõmsateks inimesteks ning riikliku meelsusega ja kõlbelise tahtejõuga kodanikkudeks, kes oskavad, suudavad ja tahavad teha tööd Eesti Vabariigi iseseisvuse kindlustamiseks ning kaitsmiseks, rahva kultuurilise loomingu jätkamiseks ja ühiskondliku elu edendamiseks;
- 2) luua noortele soodsaid võimalusi teadmiste ja oskuste omandamiseks ning oma positiivsete võimete väljaarendamiseks ja tegevusse rakendamiseks;
- 3) rakendada noori riiklikkude, riigikaitseliste ja rahvuslike ürituste teostamiseks.

Selle kõigega on antud õpilasingidele täita suur ja vastutusrikas ülesanne meie riiklik-rahvuslikus elus. Õpilasingid peavad olema taimelavaks, kust võrsuvad tulevikus meie riiklikku ning rahvuslikku elu kandvad tugevad tammed.

Selle ülesande teostamisele rakendume kõik senisest veel suuremal määral selle teadmise, et meie riigi ja rahva iseseisvus on saavutatud küll ohvrite- ja kuulsusrikkail võitlusväljadel, kuid tema ehitamine ja säilitamine toimub oluliselt just meie igapäevase kestva ning loova ja edasirühkiva töö kaudu. Ja nii nagu õppursõdurid kord aastate eest haarasid teojulgelt relvad iseseisvuse kättevõitmiseks, nii pangem käed külge ka oma igapäevasele tööle ja riiklike ning rahvuslike ülesannete täitmisele rahuaegadel.

Õpilasingide senine tegevus on andnud terve rea häid kogemusi sellealalise töö korraldamiseks. Pahe on olnud ainult see, et omatud kogemused suurel määral on viidud kaasa õpilasingide tegevust juhtinud õpilaste poolt nende kooli lõpetaimisele. Iga uus põlv õpilasingide juhtkonnast on pidanud vastavaid kogemusi tegeliku töö kaudu enamasti uuesti omandama. Imekombel vähe on fikseeritud saavutatud kogemusi õpilasingide ja koolide ajakirjade veergudel näpunäiteiks järglastele. Sel on küll oma vooruski — õpilasingide tegevus ei ole tardunud šabloonile. Kuid meenu tagem siiski, et iga arenemise üheks olulisemaks eelduseks on võimalus tutvuda eelmiste põlvete saavutustega ning neid võimalusi kasutada. Seepärast ei ole kindlasti liigne, kui meie õpilasingide ja koolide

ajakirjad osutaksid senisest enamat tähelepanu õpilasingide tegevusega seosesolevatele küsimustele.

Loofes edaspidi rohkeid sõnavõtte õpilasingide tegevuse korraldamise alal, piirdugem siinkohal tähelepanu juhtimisega mõningatele küll üldtuntud, kuid tegelikult töös siiski unustatud põhiküsimustele.

1. Õpilasingide tegevuse juhtimine ei nõua ainult huvi ja andekust sel alal, millel ring tegutseb, vaid ka, ja just esijoones organisatorlikke võimeid. Seepärast, kui me valime õpilasingide juhatuse liikmeid, siis peame silmas seda, et valitav kaasõpilane, peale selle, et ta on hea muusikamees, innustunud kirjanduse harrastaja, tubli sportlane jne., oleks veel hea organisator.

2. Õpilasingi tegevuse edukas juhtimine nõuab küllalt suurt ajakulu, hoolt ja muret. Seepärast ei ole juhtivaks jõuks sobiv see, kes on juhtival kohal paljudes õpilasingides ja teistes noorsoo-organisatsioonides. Kellel on ameteid juba kakskolm, see keeldugu end valida laskmast, sest inimese jõud on piiratud ja meie kaasõpilased ei oota meilt mitte mõne juhtiva koha täitmist, vaid energilist tegevust. Meie auahnuseks olgu: mitte palju „kõrgeid“ ameteid, vaid omale võetud kohustusi hästi täita! Niisiis: juhtigem pigem üht õpilasingi hästi ning edukalt, kui kaht kehvasti.

Inimest, kes end kõikjale ette topib, kuid kusagil palju korda ei saada, nimetatakse „tegelinskiks“ ja see ei kõla hästi.

3. Tavaliseks nähteks on, et õpilasingide juhatustes langeb abiturientidele liiga suur kohtade arv. Selles pole küll midagi imestada, sest abiturient küpsema noorena paneb end maksma ja kindlasti suudab ka enam, kuid halb on see, et vana juhatuse lahkudes kaotab ring kogemustega juhid. Ringi tegevus jääb lonkama, kuni uued juhid suudavad sellesse süveneda ning kogemusi omada. Selleks piisab vaevalt vähem kui tegevusaasta esimesest poolest.

Hoolitsegem seepärast, et juhatuse koosseisu pääseks tarvilisel määral ka järgmise klassi või isegi nooremaid õpilasi. Nad suudavad juhatuses küllalt hästi täita kirjatoimetaja, selle abi, arhivaari ja ametita liikme kohti. Abiesimeheks peaks kindlasti olema õpilane, kes järgmisel aastal abiturientiks saab. Tal on nii võimalus

Teo Põdersoo

„Lutsifer pidutseb“

ringi juhtimise küsimustega lähemalt tutvuda ning saavutatud kogemusi järgmisel aastal loodetavasti juba juhatajana rakendada.

4. Ja pidagem silmas, et õpilasringi juhatuse tegevuse raskused ei tohi lasuda ainult juhataja õlgadel, vaid iga juhatuse liige kannab solidarselt seda koormat ning kannab vastutust õpilasringi tegevuse edukuse eest, — aga lõikab ka loorbereid eduka tegevuse puhul. Üheks juhatajale esitatavaks nõudeks olgu, et ta oleks ise tubli töömees, aga et ta suudaks ka teisi otstarbekohaselt tööle rakendada.

5. Juhtivate jõudude ülesandeks õpilaskonnas kui ka üldse meie oludes pole lõhede ja lahkkelide tekitamine, vaid tülide lepitamine, arusaamatuste selgitamine ning inimeste koondamine ühisele ülesehitavale tööle. Arusaamatusi tekib iseenesestki küllalt, — meie ülesandeks pole nende tekkimisele, küll aga kaotamisele kaasa aidata.

6. Selleks, et midagi olulist ja suurt korda saata, peab olema armastust asja vastu, peab kestvalt koondama oma mõtteid temale ning väsimata otsima lahendust. Alatasa juurelda, alatasa otsida uusi teid ja mitte takerduda kord saavutatusse — see viib sihile. Ja see maksab ka õpilasringi tegevuse edukaks juhtimise kohta.

*

Noorus, eriti koolinoorus, on alati hinnanud kõrgelt vaimseid saavutusi ning vaimset loomingut. Ärgem ainult unustagem, et vaimne looming pole mitte ainult see, mis on pandud paberile, mis on maalitud lõuendile, mis on jäädvustatud helidesse jne., vaid vaimne looming on ka see kui me leiame teid ning võimalusi oma õpilasringi tegevuse otstarbekohaseks ning edukaks korraldamiseks.

Jätkakem siis õpilasringide tegevuse arendamist ning süvendagem oma vaimset loomingut ka sel nii huvitaval alal!

Reisil Prantsusmaale

MÕÖDUNUD aasta 5. juunil pärast lõunat seisis sadamakül rühm inimesi, kel oli käsil liigutav, aga kärarikas jumalagajätmine, nii et õhk otse sumises paljudest ütlustest.

„Ära unusta kirjutamast!“ — „Too mulle midagi ilusat kaasa!“ — „Vaata, et sa merehaigeks ei jää!“ — „Mõtle ka vahel minu peale, kui sul hästi läheb!“ — „Õnnelikku reisi!“

See polnud kellegi väike ja tähtsusega jumalagajätmine. Hoopis vastupidi — eesti noorsoo esinajad sõitsid ju Pariisi Suure Prantsuse revolutsiooni 150. aastapäeva pidustustele. Õhetavate palette ja ootusest säravate silmadega jäeti saatjatega jumalaga. Saatjaid — neid oli mitut liiki: ühel isaema, teisel õed-vennad, kolmandal armsad sugulased, neljandal lahked tuttavad, mõnel isegi austaja lillekimbu ja sokolaadikarbiga.

Ja siis tuli see, mis tulema pidi: trepp tõmmati üles, trosid langesid vette ja laev hakkas sadamakaasti eemalduma. Kautoodatud suurreis oli aland.

Esimesel päeval oli raske jõuda selgusele, kes kõik meie ekskursiooni kuulused, sest peale meie oli laeval veel teisi eestlasi. Meid oli kokku umbes 24, kusjuures õrnem sugu oli tugevas ülekaalus, meesperet oli ainult seitse liiget. Enamjaol ekskursiooni liikmeist oli või oli olnud lähemaid suhteid meie armsa kooliga. Esmaajoones kohe meie juhid hr. direktor ja pr. Kann ning kassameister hr. Meikop; õpilaste arvukad peret esindasid kuus tütarlast. Vilistlasi oli neli. Neile järgnes kohn õpilast Tartust, kaks noorhärat Vestholmi gümnaasiumist ja kuus tundmatut. Aegamööda õppisime üksteist tundma, peamiselt küll söögitegel, sest meile olid varutud oma lauad.

Jah, need söögiajad, need moodustasid küll eripeatüki meie elus laeval. Nii hästi süüa saab vist küll harva. Ootasime alati kannatamatusega söögikongi lõomist ja mõni hakkas kohe pärast sööki

järgmisest söömaajast unistama.

Igavust me laeval küll korraga ei tundnud. Need poolteist päeva ja kaks ööd kadusid otse imekiiresti. Päevitasine lamamistoolidel ja kuulasime raadiot või toetasime reelingile, muidugi mitte, et kalu toita, vaid et nautida lainete mängu. Lainetus polnud sugugi tugev, võis peagu ütelda, et seda polnudki. Ootasime põnevusega tormi, kuid seda kahjuks ei tulnud. Ainult lainetus läks öösel pisut tugevamaks, nii et voodieesriided liikusid edasi-tagasi agutuulles ja hambaharjad veeklaasides andsid kummalist öökontserti. Sellele lisandus veel kahtlane nägin, lainete kohin, masinate müra ja laeva süügitav rappumine. Küll oli siis mugav pehmes soojas koikus lamada.

Viimasel öhtul korraldati laeval lahkumispidu, millest meie väikesi osa ei võtnud, sest järgmisel hommikul tuli juba kella 5 paigu tõusta. See oli küll raske toiming, aga muud ei jäänud üle — sel hommikul oli eine kell 6.

Pärast sööki ronisime laevale nautima Saksamaa ja kuulsa Oderi kanneid kaldaid. Laev pidi nimelt eme Stettini jõndmist sõitma 3 tundi Oderi jõge pidi. Laevalaol oli juba hulka rahvast ees. Kõik seisid reelingi ääres ja uurisid ümbrust. Sakslased väljendasid kõval häälel sügavat vaimustust oma maa haruldase ilu üle. Ma ei leidnud seal küll midagi erilist ilusat: lage maa põldude ja heinamaade all ilma ühegi puuta, välja arvatud mõni üksik pöösas või paju vee ääres.

Ja siis läks sõit antoga jaama. Imelikul kombel teuti ka seal, et meie oleme tulemas. Berliini mineval rongil anti meile kasutada 2. kl. vagun, olgugi et meil olid 3. kl. piletid.

Rong kihutas koledal kombel. Pealegi istusime veel viimases vagunis, nii et saime küllalt vintsutada ja loksutada kahe tunni pikkuse sõidu kestel. Sellele vaatamata tundsime end väga hästi ja mugavasti.

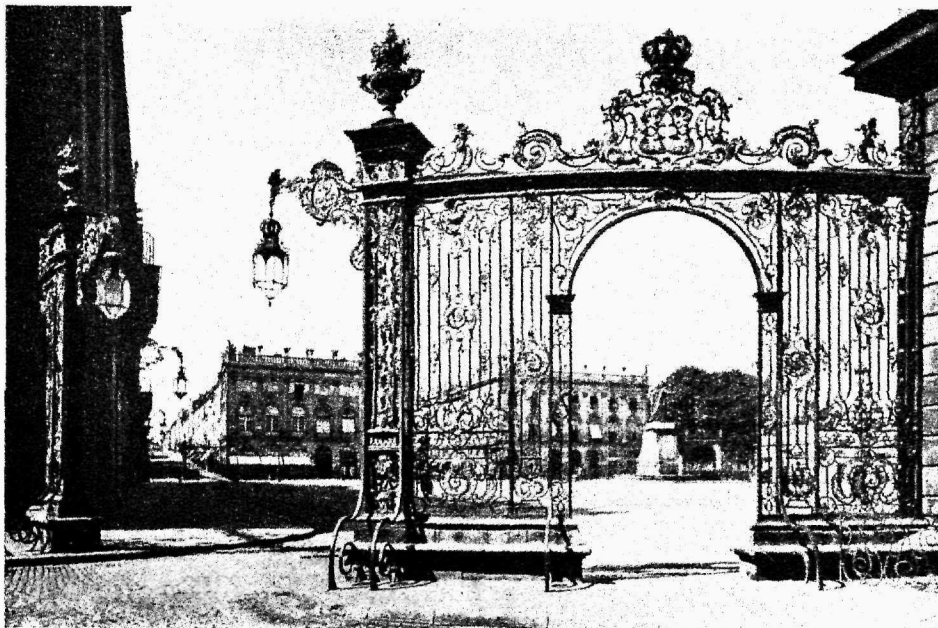
„Aussteigen, bitte! Wir sind in Berlin!“ Vaguniks kisti lahti ja berlinlasele omane sügav kurguhüäl, mis kuulus raudteeametniku mütsi kandvale peale, teatas meile, et olime saabunud Saksamaa pealima.

Jällenägemine oma inimestega oli muidugi väga liigutav ja küsimusterohke. Viimaks saime nii kaugele, et hakkasime liikuma. Kõige ees käis meie rongiga saabunud kaaslane, kes oli päralt jõndnud kahe tunni eest ja tundis muidugi juba linna ja kõige otsemat teed Friedrichstrassenbahnhof'i. Sinna pidime nimelt minema, et öhtul kell 11 jälle edasi sõita — Belgia poole.

Kaaluti küsimust, kas sõita autodega, aga sellest loobuti majanduslikel põhjustel. Pealegi seletas meie noor „führer“, et teine jaam ei olevat mitte kauge. Ja nii hakkaski 25-pealine delegatsioon tema järele liikuma. Öigemini küll jooksmata, sest meie juhil olid väga väledad jalad. Teiseks polnud tal raskeid kohvreid ega muid pakke peale rahakoti käevangus. Meil oli aga ühes käes suur, teises väike kohver ja seljas palitu, olgugi et oli kannis palav ilm. Inestamisväär, kui raskeid olid kohvrid! Ometi olid nad ju ainult pooleni täidetud, et ruumi jätta Pariisis ostetavale kraamile.

Vähehaaval hakkas kihutajate salk hõrenema. Ja viimaks leidis meie juht, et ta sammub ainult kahe-kolme saatel mööda tänavat. Tehti peatus. Säärasteid hingetõmbamise momente oldi summitud tegema paar korda meie vaevarikka teekonna kestel. Ometi, kui sihtkohta, s. o. Friedrichstrassenbahnhof'i jõuti, oli osa jäljetult kadunud. Et jaam oli suur ja lai, käsutati meie vähesed meessoost isikud „kadunud lambaid“ otsima. Naispere aga istus kohvritele ja lehvitas pitstaskurätte enese jahutanise otstarbel.

Kui kõik jälle olid õnnelikult koos, viidi kohvrid hoieruumi. Ja siis mindi Aschingeri juure sööma, sest kõhud olid kannis tühjad: viimasest söömaajast

laeval oli möödunud kaheksa tundi. Ometi ei hakanudki kõik sööma. Osa jäi ainult õlut. Ma ei tea, kas janu pärast, kokkuhoiu mõttes või seepärast, et maitsta ka kord seda kuulsat Saksamaa õlut. Mõni võib-olla ka sellepärast, et kaaslane tema kõrval sama tellis. Meie kolmekesi, s. o. minu kaks kooliõde ja mina, jõime igatahes selle mõttega, et raha kokku hoida, sest toidukaardil olevad hinnad näisid meile kohutavalt kõrgetena (põlud ju meie rahanduslik seisukord kuigi hülgav — ainult 10 marka, mis pidi meid teenima ka tagasisõidul). Pealegi oli meil kolme peale kaasas väike kohver toidumoonaga, mida meie armsad emad olid kaasa pannud just Saksamaa jaoks. Kohvrit me siiski siin avada ei usaldanud.

Pärast „lõunasööki“ kogumeti tänavanurgale, et nõu pidada, kuhu minna. Ühed tahtsid oste teha, teised jälle kohe Zoo'sse, ülikuulsasse Berliini loomaaeda, võõramaa loomi imetlema asuda. Ostupalavikust haavatuid oli aga rohkem ja nü hakkasimegi sammuma kaubamaja poole.

Esimene peatus tehti Leiseri äri kohal. Naispere voolas sisse sukki ostma, lubades mitte väga kaua ära olla. Kuna sukkade osakonnas oli ainult üks müüjanna, aga meid viieteistkümmet ümber,

võttis ikka aega, enne kui kõikide soovid olid rahuldatud.

Kuid ega siis meie kangelas sool põlud kannatust! Iga natukese aja järele ilmus käskjalg teatama, et me viitvat liiga palju aega. Ja kui me siis viimaks jälle tänavale jõudsimme, märkasime, et ootajail olid kurjakuulutavad näod ees. Varsti lõhkeski pomm. Hr. direktor teatas, et nüüd minnakse otsekohe Zoosse. Kaubamajja minnek ei tulevat enam kõne allagi. Sealt me küll enne õhtut, nagu juba arvata võib, välja ei saaks.

Sõitsime kohale „maa-aluse randteega“, mis aga kordagi maa alla ei laskunud. Käisime pool tundi ümber loomaaria müüride otsides sissepääsu. Pika marssimise ja mitme tee-
pärimise järele jõudsimme peavärava ette, kus meid vastu võtsid kaks kivisse raieitud elevanti ja silt „Juden Eintritt verboten“. Hellitasime lootust alandatud hindadega sisse pääseda, kuid võta näpust! Küll juba sakslased asja tunnevad. Soodustused olid maksavad 50-lümelisele ekskursioonile, meid oli aga ainult 25. Nü maksime igaüks täishinna — 1 mark.

Nüpea kui olime läbi värava, hakkasid kõikide silmad otsima istevõimalusi ja meie kolme omad väikset nurgakest lõunatamise jaoks. Sealt paistiski kaugelt lehtla moodi ehitus.

Tormasime ligemale. See oligi lehtla ja ka kaunis vaikne nurgake, sest sees istusid ainult kaks „saksa tantat“. Kuid seal pörkasime tagasi: lehtla väljanäevus rõdu äärele oli kinnitatud silt: „Eintritt für Kinder verboten.“

Vahepeal olid teised istet võtnud rohelistel klapptoolidel, mis palistasid teed mõlemalt poolt. Minut hiljem vajasime ka meie nende.

Kuus kätt haavas söögi-kohvri järele. Ja siis käis kõik ameerikalikus tempos. Üks lõikas leiba, teine määris võid ja kolmas jagas vorsti. Meie tegutsemine ei jäänud märkamata meie kaaslaste poolt. Ja varsti hakkas meil olema sõpru, kes langesid ohates meie kõrvale toolile ja kurtsid minestaja häälega, et nad ei olevat juba 10 tundi midagi söönud ja et nende jalad olevat nõrkusest juba kokkuvajumise staadiumis. Et meie ei olnud kadedad ja et nad väga haledaid ja südantlõhestavaid nägusid enesele ette oskasid manada, jagasime nendega seda, mis meil oli. Ja jõud tuli neisse tagasi. Ja meie kõik leidsime, et elu on siiski ilus!

Meist vasakul, teispool muruplatsi oli kõrge kalju, paar kivimürakat ja liiva ning mitu majesteetlikult edasi-tagasi jalutavat lõvi. See pidi kujutama tiikikest kaljukõrbe.

Kuna lõvid on kardetavad loomad, siis oli kaljukõrb piiratud sügava ja laia veekraaviga.

Algus parajasti vist mingisugune etendus, sest ühele kivimürakale ilmus keegi säärikutes mees ja laksutas meeletult pitsa. Siis tulid lõvid hanereas ja asetusid kaares mehe ette kivide otsa. Rohkem me ei näinud, sest rahvamüür kerkis meie ette.

Läbisime aegamööda terve loomaaia. See oli väga raske toiming, sest loomaaed oli hirmus suur. Mitu korda eksisime: läksime, läksime ja viimaks olime jälle kaelkirjakute aia ees või endises kohas hundide puuri juures.

Ma ei hakka siin kõiki loomi kirjeldama, sest siis kuluks mul selleks pool päeva. Teiseks on igapäev kas kinos džungli-filmis või koolis zooloogia tunnis neid imeväärseid võõrmaad elukaid tundma õppinud.

Inimesi näis kõige rohkem huvitavat ahvide suguselts. Nende puuride ees oli ikka suur mürd. Seal oli näiteks üks väike ahv, kes imetles end kogu aeg pisikesest taskupeeglist. Teine otsis oma abikaasa seljast „allüürnikke“, tappis neid ja söi.

Ühe puuri ees pakkus keegi vanem daam ahvile kompvekke. Paremas käes hoidis ta parajasti ühte, mida ta ettevaatlikult puurile lähendas. Kompvekikotti hoidis ta teises käes. Ahvi aga ei meelitanud sugugi see üks daami näppude vahel. Akilise liigutusega pistis ta oma esijäseme trellide vahelt välja ja kahmas terve kompvekikoti enda kätte. Pealtvaatajad naersid heameelest ja kahjuröömust.

Suus märkasime, et istusime jälle vagunis ja sõitsime tagasi Friedrichstrassenbahnhof'i poole.

Nüüd venisime mööda Berliini peatänavat, muidugi linna vaatamise otstarbel. See tänav, ehk peenema rahva keeles bulvar, oli nimelt Unter den Linden ehk eesti keeles „pärnade all“. Ometi ei näinud me kuskil nii suuri pärni, mille all oleks võimud jalutada. Olid ainult mingisugused äbarikud peenikese tüve ja hästi ärapärgatud lehestikuga. Pärast kuulsin kuskilt, et vanad pärnad olla 1936. a. Olümpiamängude puhul ümber istutatud staadioni ligidale. Uued asemele istutatud pärnad aga olid veel liiga väikesed, et

aus hoida tänava nime.

Tänav ise oli umbes 60 m lai. Jalutamiseks määratud osa oli keskel. Teda äärestasid need kurikuulsad „pärahakatused“, mille all jooksis roheliste klapptoolide rida nii kaugete, kui silm ulatus.

Liikusime aeglaselt tempos kuni Brandenburgi väravani. Seal avaness vaade sirget tänavat mööda edasi otse Vöidusambale. See oli alt helgiheitjatega valgustatud ja mõjus efektselt musta öö taustal. See oli kõrge sammal, mille otsas seisis keegi lehviava kleidiga olevus, käed laiali ja teine jalg õhus.

Kellelgi oli kiiker kaasas, nüüd tahtis igapäev läbi selle rüüstapuu Vöidusammast uurida. Mina ei näinud küll seal muud kui udust helendust.

Siis pöördusime kõrgemal käsil tagasi.

Poolel teel astusime sisse automaat-söögimajja, muidugi kehakinnitamisega otstarbel. See oli piklik ruum, mille ühe seina moodustasid väikesed automaadid. Teise seina ääres oli lett, kust sai sooje toite mitte just suures valikus. Tagapool oli paar lauda toolidega, millest aga sugugi ei jätkunud. Nüüd sõidime peamiselt seistes.

Tormasime esijoones muidugi automaatide juure. Nende käsitlemine oli võrdlemisi lihtne: pista kimmme penni august sisse, vajuta nupule — võib-olla kargab välja. Või pane klaas kraani alla ja keera — apelsinijook või vein voolab välja. Hakkasime kohe pihta. Apelsini- ja sidrunijook ja eriti õlu olid võrdlemisi head. Veinid (neid oli isegi mitut sorti) olid aga võrdlemisi lahjad. Kuid krooni lahjusele panid küll kohvi ja kakao. Kakao meenutas kangesti pesuvett, igatahes õiget värvi ta küll polnud. Ja ka maitselt ei jäänud ta sellest palju maha. Kohvi oli pruunikas-hall vedelik kibeda lõhna ja veel kibedama maiguga. Piima ei riskinud enam keegi proovida.

Keegi, täpsemalt keegi Berliini eestlane, kes oli meiega kuskil ühinunud, teadis rääkida, kuidas seda ainulaadset kohvi valmistatakse. Võetakse üks keskmise suurusega kohviuba ja lüüakse ta naelaga lava külge. Siis pannakse katla-täis vett keema. Kui see juba aurama hakkab, juhatakse kohviosa kiired peegli abil katlasse ja nii õngi kohv valmis.

Kui me viimaks jälle tagasi Friedrichstrassenbahnhof'i jõudisime, oli meie arv üsna kokku kuivanud. Mõned olid, nagu näha, linna vaatamisest nii vaimustusse sattunud, et läksid seda omal käel põhjalikumalt uurima.

Viimased minutid enne rongi tulekut möödusid tukkumise tähe all. Istuti perroonil kohvrite otsas, silmi vaevaga lahti hoides. „Jooksikud“ olid kõik õnnelikult tagasi jõudnud ja peapesu kätte saanud (muidugi mitte need, kes enne linna-luba olid palunud). Nüüd tahtis Une-Mati ka neid oma võimusesse püüda.

Seal sõitis rong müüri- sisse. Konduktor teatas meile, et meie jaoks on reserveeritud pool vagunit. Kobisime sisse.

„Einsteigen, einsteigen, bitte!“ karjuti väljas. Uks virutati kinni ja rong hakkas liikuma.

Hüvasti, Berliin!

Hr. direktor, hr. Meikop ja viis viimase klassi jüngrit, olime sattunud õnnelikult ühte kupeesse. Esimene asi, mida me ette võtsime, oli muidugi jälle söömine, mis kujunes üsna mitmekesiseks, sest igapäev otsis välja, mis tal vähegi söödavat leidus. Isegi magusroog ei puudunud. Sellest suurejoonelisest pidusöögist võttis osa meie kupee in corpore ja mõned kontovõõrad. Nimelt ilmus meie kupee uksele aegajalt mõni reisikaaslane, kes küsis, kas me tunneme end hästi ja kuidas meile Berliin meeldis. Et me olime väga lahke ja vastutuleliku loomuga tütarlapsed, kutsusime neidki osa võtma meie esmajärgulisele supeele. Vastutasuks jutustati meile päevaseid seiklusi ja anekdoote nagu näiteks järgmine: Kaks turisti sõidavad Saksamaal rongis. Rong peatub. Üks ütleb teisele: „Vaata õige, mis jaam see on!“ Teine pistab pea aknast välja, vaatab ja vastab: „Ausgang“. Järgmises jaamas vaatab jälle aknast välja — jälle Ausgang jaam. Nii nad sõidavad ja sõidavad ning märkavad imestusega, et kõik jaamad on puha Ausgang'i-nimelised. Et nad aga kumbki saksa keelt ei oska, ei tea nad, et Ausgang tähendab „väljapääs“.

Nüüd hakkame meiega nägema aina Ausgang jaamu, mis hiljem reisisid Prantsusmaal muutusid Sortie jaamadeks.

„Tul. Radade“ toimetuse sekretär Imant Rebane oma koolis õpilaskonna esimehena „kanakarjas“

Johannes Aavik

Parandatud laused

(Parandused on trükitud kursiiviga)

Märkus: On soovitatav, et õpilased enne, kui nad käesolevat teksti loevad (vt. „Parandamata laused“ lk. 141!), tutvuksid Joh. Aaviku varasemate kirjutustega „Tuleviku Radades“ nr. nr. 29/30, 31, 32, 33, 34, 35, 36 ja 38.

Sealt saadud näpunäidete varal kujuneb vigadega lausete parandamine lihtseks ja käesolevat teksti võib kasutada ainult kontrollimiseks.

1. *MÖLEMAIL* koosolekuil otsustati minna lähemal päevil ekskursioonile, kui ilm püsib niisama ilus kui seni.

2. Neil lõbusail piduõhtuil tantsiti palju ega mindud enne koju kui kell 3, millal kõigil tänaval (või: uulitsail) liiklemine juba oli lakanud.

3. Ta kirjutas oma vanemale, et ta tahab enesele saada niisama ilusat mantlit (või ka: ilusa mantli) kui ta sõbrataril (või ka: sõbrannal). — (Sõna „kui“ ees peab siin komma puuduma).

4. Neis kohtades oli maapind natuke kivine ega sisaldanud enam kuigi palju rammusamat mulda. — (Ühendis „enam rammusamat“

on „enam“ tarbetu ja seepärast on see siin välja jäetud.)

5. Ilusail suviseil hommikuil, kui kuulsin hindusid (e. linde) ilusasti laulvat, läksin metsa jalutama ega võtnud kedagi enesega kaasa.

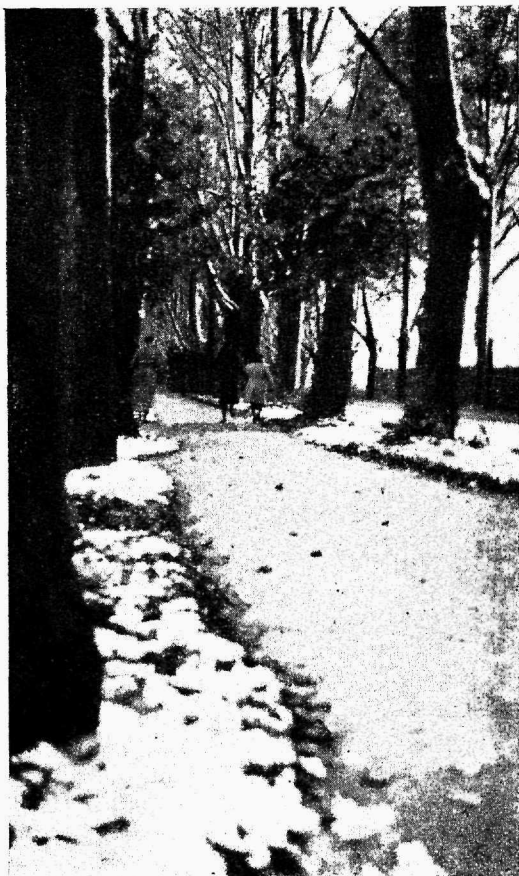
6. Ons võimalik, et mõningail nooremil õpilastel (või: õpilasil) on peagu niisama oivalised teadmised kui natuke vanemil? — (Siin on „kui“ ees komma tarbetu).

7. Peagu kogu oma kuupalga ta kulutab (või ka: kulutab ta) enese pääle ega toeta oma õde, kes juba aastaid on elanud viletsais majanduslikes oludes. — (Siin tuli ka puuduv „on“ vahele panna).

8. Viimaseil aastail on olnud lõpmatu palju pankrotte, milledes on hävinud rohkesti kõiksugu ettevõtteid. — (Siin tuli ka puuduv „on“ vahele panna.)

9. Paljude ekslike arvamuste (või ka: arvamiste) ja puudulike teadmiste pärast kõigis käsitletud küsimustes (või ka: küsimusis) kukutati ta läbi.

10. Peagu igäuhelt, kes säält tuli, päriti kõigi nende sündmuste üle järele, et nende kohta kiiresti selgusele jõuda (või ka: jõudmaks nende kohta kiiresti selgusele).

*Ilusat kevadet,
edu õppetööd
ja kosutavat suvepuhkust*

soovib

tulevikuradalastele

Toimetus

„???”

„Noh, tihtselt ei vedanud...“

„Vaatke, ega's füüsika klassitöö pole kura-
maaž, et ükskord veap ja teinekord ei vea!“

Toimetuse asjus

Tehnilistel põhjustel pidid „Tuleviku Radade“ käesolevast nr.-ist välja jääma enamuse „TR“ võistlustöid artikli, jutustuse ja luule alalt. Nime-
tatud tööd ilmuvad „Tuleviku Radade“ sügis-
numbris. Ühtlasi ilmub samas nr.-is ka ülevaade
„Meie koolide ajakirjad 1939/40“.

*

Koolide ajakirju palutakse toimetusele saata
tutvumiseks ja arvustamiseks hiljemalt 10. maini
1940.

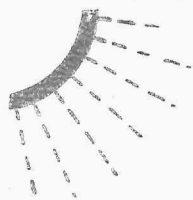
Talituse asjus

Kõiki koole ja asutusi palutakse kiireimas
korras pärast selle numbril ilmumist öiendada oma
arved „Tuleviku Radade“ talitusele: Tallinn,
Tatari 21-a või maksa raha EKESKO posti
jooksvale arvele nr. 781.

TOIMETUS: Tegevtoimetaja: **ROBERT REBAS**. Vastutav toimetaja: **ALEKSANDER VAIGLA**. Toimetuse nõukogu: **ALEKSIS KUUSIK, JOHANNES AAVIK, HENNO JÄNES, HELENE JUTT, ELMAR ETVERK**. Ajakirja toimkonnad: igas gümnaasiumis kolm (keskkoolis kaks) õpilasesindajat + õpetaja.

VÄLJAANDJA: Eesti Keskkooliõpetajate Kogu. Ajakiri ilmub kord kuus. Üksiknr. hind 25 snt.

Toimetus: „Tuleviku Rajad“, Elva 10, Tartu. **Talitus:** Tatari 21-a, Tallinn. EKESKO posti jooksev arve nr. 781.

„PÄEVALEHT“

ON

PÄIKESEKS NII NOORELE KUI VANALE

„LASTE RÕÕM“

ON LASTELE KASVA-
TUSLIKUKS ALUSEKS

KIRJANDUSE
KOOLIRAAMATUTE
KOOLITARVETE
ALALRAHULDAVADTEID
TÄIEL MÄÄRAL

„PÄEVALEHE“

RAAMATUKAUPLUSED
TALLINNAS, PÄRNU MNT. 10, PIKK T. 2

Tehnika ja kultuuri kiire arenemine tänapäeval on toonud suuri muutusi inimese elus. Mis mõnikümmend aastat tagasi võis näida

**muinasjutulisena,
tulevikuunistusena**

ja kaugete aegade fantaasiana on tänapäeval sagedasti saanud teoks ja iseendastmõistetavuseks.

Tänapäevainimene
elab enam homsele
kui minevikuinimene

TA KINDLUSTAB OMA ELU!

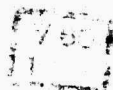
Elu stabiliseerimise huvides on elukindlustus viimaste aastakümnete jooksul saanud paratamatuks

Noored!

Teie teenistuses seisab

UHISTEGELIK KINDLUSTUSSELTS

EESTI

4. 7. 85
601/85